

22-III

1941

POLSKI
WYDZIAŁ
LEKARSKI
PRZY
UNIWERSY-
TECIE
W
EDYNBURGU

KRAKÓW

WARSZAWA

LWÓW

POZNAŃ

WILNO

LUBLIN

EDIN

BURGH

POLSKI WYDZIAŁ
LEKARSKI

PRZY UNIWERSYTECIE W EDYNBURGU

WYDAŁA RADA WYDZIAŁOWA POLSKIEGO
WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
PRZY UNIWERSYTECIE W EDYNBURGU
MCMXLII

Opracował JÓZEF BRODZKI
Okładkę rysował W. JASTRZĘBOWSKI

Druk z zasłku FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ
przy MINISTERSTWIE SPRAW WĘWNĘTRZNYCH R.P.

SPIS RZECZY

	STR
Przedmowa	v
I. Historia utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu	1
II. Uroczystość otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu w dniu 22 marca 1941 r.	28
III. Nadanie przez Uniwersytet Edynburski Honorowego Doktoratu praw Panu Prezydentowi Rzplitej	53
IV. Rozpoczęcie roku akademickiego na Polskim Wydziale Lekarskim w Edynburgu	65
V. Annex I	73
VI. Annex II	79

PRZEDMOWA

Trzy lata trwa już martyrologia nauki polskiej i jej przedstawicieli w Kraju. Bezmiar okrucieństw niemieckich wymierzonych przeciwko Narodowi polskiemu, Jego Kulturze, Nauce i Sztuce, jest potworny.

W gruzach leżą polskie warsztaty pracy naukowej. Z dnia na dzień rośnie tragiczna lista polskich uczonych, ofiar barbarzyńskiej okupacji niemieckiej, która—jak to oświadczył generał gubernator okupowanych ziem polskich—postanowiła obrócić Polskę w “pustynię intelektualną”.

Do dramatu uczonych polskich, pozbawionych warsztatów pracy : laboratoriów, klinik, bibliotek itd., dołącza się jeszcze dramat całego młodego pokolenia polskiego, które od lat pozbawione jest możności bądź kontynuowania, bądź rozpoczęcia wyższych studiów.

Tragiczne milczenie zalega dzisiaj życie naukowe Polski. Skutki mogą być w przyszłości bardzo dotkliwe. Uszczerbek dla wiedzy polskiej w konsekwencjach będzie długotrwały. Na tle tej bolesnej rzeczywistości tym szczególniejszego przeto nabiera znaczenia powstanie Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu.

Jest to jedyna, istniejąca obecnie na świecie, polska wyższa uczelnia, która aczkolwiek składa się z jednego tylko wydziału, jednak posiada wszystkie prawa polskich Uniwersytetów.

Utworzenie Polskiego Wydziału Lekarskiego na ziemi szkockiej jest wydarzeniem niezwykłym, zarówno w naszych dziejach, jak i w dziejach całego cywilizowanego świata. Historia Uniwersytetów od najdawniejszych czasów, nie zanotowała bowiem wypadku, by obce państwo zainstalowało swój własny uniwersytet z ojczystym językiem wykładowym, z własnymi profesorami i studentami, przy obcym uniwersytecie, na obcej ziemi. Dopiero powstanie Polskiego Wydziału Lekarskiego przy prastarym Uniwersytecie Edynburskim stworzyło ten nowy fakt w dziejach wyższych uczelni akademickich. Stworzyło go przytym w warunkach niezwykłych, w warunkach wojny, obejmującej już dziś obie półkole, wojny, która zatrzymała się u brzegów Wielkiej Brytanii w bezowoc-

Przedmowa

nych usiłowaniach zdobycia tego ostatniego bastjonu wolności w Europie.

I oto właśnie tu, na tej wyspie, która w ciągu długich miesięcy była wystawiona na groźne ataki lotnictwa nieprzyjacielskiego, z premedytacją obracającego w gruzy budynki uniwersyteckie, szpitale, biblioteki i muzea, wśród społeczeństwa, które z niezwykłym hartem ducha i bohaterstwem, broniąc własnej wolności i kultury, znosiło i znosi ciosy totalnej wojny,—tu, inny naród, podbity, lecz niepokonany, nieugięty i walczący, znalazł dla swojej wygnanej nauki zarówno warsztaty pracy, jak i serdeczną gościnę.

Świat brytyjski, który jest kolebką i nieprzebraną skarbnicą jednej z najwspanialszych kultur zachodnio-europejskich, zrozumiał jak bolesnym ciosem dla Narodu polskiego jest świadome i okrutne niszczenie Jego kultury i dorobku naukowego przez nowoczesnych wandalów. Zrozumiał ponadto, że zamknięcie wszystkich polskich warsztatów naukowych grozi—zwłaszcza jeżeli chodzi o wiedzę lekarską—nieobliczalnymi następstwami dla zdrowia Narodu polskiego. Brytyjski świat naukowy, w tym wypadku Uniwersytet Edynburski i jego Wydział Lekarski, postanowili przeciwstawić barbarzyństwu niemieckiemu swą gotowość utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Wielkiej Brytanii.

W tej szlachetnej pomocy naukowego świata brytyjskiego, a następnie w gościnie, jaką znalazła polska wiedza lekarska w murach uczelni edynburskiej, mieści się wszakże prócz chęci okazania doraźnej pomocy polskiej wiedzy lekarskiej, również i uznanie dla Narodu polskiego, który pierwszy przeciwstawił się niemieckiemu najazdowi na Europę. Mieści się też szacunek dla Żołnierza Polskiego, który walczył i walczy wszędzie, gdzie toczy się bój z wrogiem ludzkości—i głęboki hołd dla nieugiętej, niezłomnej postawy Kraju, trzeci już rok podlegającego torturom, jakich nie zna historia cywilizacji.

Utworzenie Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu jest wzniosłą manifestacją świata nauki Wielkiej Brytanii wobec losu, jaki spotkał z rąk wroga naukę polską i jej przedstawicieli, jest świadectwem solidarności i wspólnoty ideałów, jakie żywią Narody brytyjski i polski, wierne hasłom Wolności, Sprawiedliwości i Pokoju, jest również dowodem tych uczuć prawdziwej przyjaźni, jaka złączyła oba Narody w godzinie ciężkich zmaganiań.

Przedmowa

Polski Wydział Lekarski na ziemi szkockiej będzie tej przyjaźni wiecznym pomnikiem.

Niniejsze wydawnictwo zawiera w krótkim zarysie historię utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu, kolejne etapy organizacyjne przy tworzeniu tego Wydziału, następnie podaje przebieg uroczystego otwarcia P.W.L., w dniu 22 marca 1941 r., oraz, towarzyszące temu otwarciu, nadanie Głowie Państwa Polskiego, Prezydentowi Władysławowi Raczkiewiczowi, Honorowego Doktoratu Praw Uniwersytetu Edynburskiego, a wreszcie opis rozpoczęcia roku akademickiego na P.W.L. w Edynburgu.

Annexy, zawierające krótkie sprawozdanie z przebiegu działalności Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu w pierwszym i drugim roku akademickim jego istnienia, oraz zmiany, jakie zaszły w składzie Głona Nauczycielskiego w tym okresie, zamykają wydawnictwo.

Na treść tej publikacji złożyły się przeważnie materiały ściśle dokumentacyjne, one bowiem w swojej zwięzłości najlepiej i najwierniej odtwarzają zarówno okres organizacji Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu, jak i historyczną chwilę jego Inauguracji.

Celem tej pracy było zebranie niezbędnych dokumentów i przez to utrwalenie i przekazanie przyszłemu historykowi wiernego obrazu tych usiłowań, które—w okresie bolesnej rozłąki z Krajem—zmierzały do zachowania i utrzymania ciągłości Polskiej Wiedzy Lekarskiej.

Edynburg. Wrzesień, 1942 roku.

U M O W A

pomiędzy Rządem Polskim a Uniwersytetem w Edynburgu
w sprawie utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego
przy Uniwersytecie w Edynburgu.

Art. 1.

Rząd Polski z jednej strony a Uniwersytet w Edynburgu z drugiej strony, w dążeniu do zacieśnienia i pogłębienia współpracy w dziedzinie kulturalnej pomiędzy Polską a Wielką Brytanią, zgadzają się na utworzenie z dniem ~~27. lutego~~ 24. lutego 1941 r. Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu. /Polish School of Medicine at the University of Edinburgh/.

Art. 2.

Polski Wydział Lekarski przy Uniwersytecie w Edynburgu będzie działał na podstawie statutu, załączonego do niniejszej umowy, na którego brzmienie obie strony wyrażają zgodę.

Art. 3.

Uniwersytet w Edynburgu zapewnia Polskiemu Wydziałowi Lekarskiemu dostarczenie pomieszczeń oraz udziela mu w miarę możliwości ułatwień w jego pracy naukowej i dydaktycznej. Inne koszty, związane z funkcjonowaniem Wydziału, ponosi Rząd Polski.

Art. 4.

Umowa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej podpisania przez obie układające się strony.

Edynburg, dnia 24. lutego 1941 r.

Thomas N. Arland

W Imieniu Rządu Polskiego:

W Imieniu Uniwersytetu
w Edynburgu:

S. Hoł

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

I

HISTORIA POWSTANIA POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO W EDYNBURGU

W czerwcu 1940 r. po katastrofie francuskiej, część wojsk polskich znalazła się w Wielkiej Brytanii, głównie—w Szkocji, gdzie w jednym z obozów zgrupowana została znaczna ilość polskich lekarzy wojskowych.

Płk. lek. Irvin Fortescue, który pełnił funkcje oficera łącznikowego pomiędzy brytyjskimi sanitarnymi władzami wojskowymi, a Dowództwem Wojsk Polskich w Szkocji, w porozumieniu z Szefem Służby Zdrowia I Korpusu ppłk. lek. dr. Adamem Kurtzem, wystąpił z inicjatywą—wobec niemożności zatrudnienia wszystkich polskich lekarzy wojskowych w pierwszych okresach reorganizacji Armii Polskiej w Wielkiej Brytanii—umożliwienia lekarzom—specjalistom zapoznania się z warunkami lecznictwa wojskowego w Wielkiej Brytanii przez przydzielanie na pewien okres czasu polskich lekarzy do wojskowego szpitala wojennego w Edynburgu, którego Komendantem był ppłk. dr. Crew, profesor Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego.

Polskie władze wojskowe przyjęły ten projekt. W ciągu następnych trzech miesięcy ogółem około 300 polskich lekarzy wojskowych, grupami po 20-stu, kolejno odbywało praktykę w tym szpitalu wojskowym, a w niektórych poszczególnych wypadkach, również i w uniwersyteckich klinikach i zakładach naukowych w Edynburgu.

Wkrótce jednak okazało się, iż na skutek trudności językowych nie wszyscy polscy lekarze, przebywający na stage'u w szpitalach edynburskich, mogli w pełni wykorzystać udzielone im możliwości pogłębienia swej wiedzy lekarskiej.

Wówczas—było to na początku października 1940 r.—ppłk. prof. Crew, dowiedziawszy się, iż pomiędzy polskimi lekarzami wojskowymi, przebywającymi na terenie Wielkiej Brytanii, znajduje się kilku profesorów Wydziałów Lekarskich w Polsce, oraz pewna ilość docentów i wybitnych lekarzy—specjalistów, zaczął rozważać możliwości zorganizowania przy

Historia Powstania Polskiego

Wydziale Lekarskim w Edynburgu osobnej grupy polskich wykładowców, którzy podjęliby się prowadzenia kursów dokształcających dla polskich lekarzy. Projekt ten został wkrótce jeszcze bardziej rozszerzony i objął również ewentualne zorganizowanie wykładów dla polskich studentów — medyków, którzy byli na ukończeniu swych studiów lekarskich w Polsce.

W dalszych rozmowach z ppłk. dr. A. Kurtzem prof. Crew oświadczył, iż istnieją możliwości zorganizowania przy Uniwersytecie Edynburskim osobnego Polskiego Wydziału Lekarskiego oraz, że—zgodnie z posiadanymi przez niego informacjami—sprawa ta była by przychylnie potraktowana przez Wydział Lekarski Uniwersytetu Edynburskiego.

W dniu 10 października 1940 r. ppłk. dr. A. Kurtz złożył następujący meldunek Dowódcy Wojsk Polskich w Szkocji, gen. dr. Marianowi Kukielowi. (*Klisza Nr. 1*).

Szef Służby Zdrowia

I Korpusu

m.p. 10.x.40.

Dowódca Okręgu Wojskowego

w Szkocji.

Melduję Panu Generałowi, że na skutek powziętej przezemnie inicjatywy uruchomienia w ciągu nadchodzącego roku uniwersyteckiego w Edynburghu kursów dokształcających dla lekarzy, płk. lekarz prof. dr. Crew, Komendant szpitala Castle w Edynburgu, zawiadomił mnie w dniu wczorajszym, że Wydział Lekarski Uniwersytetu Edynburskiego wysunął projekt utworzenia przy Uniwersytecie Edynburskim Polskiego Wydziału Lekarskiego, o ile możliwości ze wszystkimi katedrami, obsadzonymi przez będących w W. Brytanii naszych profesorów, docentów lub asystentów.

Celem tego Wydziału byłoby :

- (1) Danie możliwości pracy zawodowej dla naszych naukowców w ramach tutejszych możliwości.
- (2) Kształcenie systematyczne polskiej młodzieży lekarskiej, która nie ukończyła studiów w Kraju, i ewentualne danie jej dyplomów po zdaniu odpowiednich egzaminów.
- (3) Kursy dokształcające dla naszych lekarzy, w ramach projektu, jaki pierwotnie z płk. Crew omówiłem.

Dowódca Okregu Wojskowego

w Szkocji

Melduje Panu Generalowi, że na skutek powziętej przymnie inicjatywy uruchomienia w ciągu nadchodzącego roku uniwersyteckiego w Edynburghu kursów dokształcających dla lekarzy - płk.lek.prof.Dr.Crew, Komendant Szpitala Castle w Edynburghu zawiadomii mnie w dniu wczorajszym, że Wydział Lekarski Uniwersytetu Edynburghskiego wysunął projekt utworzenia przy Uniwersytecie Edynburghskim polskiego wydziału lekarskiego o ile możności z wszystkimi katedrami, obsadzonymi przez badających w W.Brytanii naszych profesorów, docentów, lub asystentów.

Celem tego Wydziału byłoby:

- 1/Danie możności pracy zawodowej dla naszych naukowców w ramach tutejszych możliwości.
- 2/Kształcenie systematyczne polskiej młodzieży lekarskiej, która nie ukończyła studiów w kraju i ewent.danie jej dyplomów po zdaniu odpowiednich egzaminów.
- 3/Kursy dokształcające dla naszych lekarzy w ramach projektu jaki pierwotnie z płk.Crew omówiłem.

Pułkownik Crew prosi mnie o jaknajszybze wyznaczenie mego przyjazdu do Edynburgha na wspólną konferencję z Dziekanem Wydziału lekarskiego, który pragnąłby projekt Wydziału lekarskiego jaknajszybciej urzeczywistnić

Uważam propozycję Wydziału lekarskiego za tak wielkoduszną i dającą nam możliwości stworzenia własnej placówki uniwersyteckiej, że nie można przejść nad nią do porządku i należałoby dążyć wszystkimi siłami do szybkiego jej zrealizowania.

Zawiadomilem płk.Crew, że bede u niego we wtorek 15.II.rb.na konferencji celem bliższego omowienia możliwości zrealizowania tego zamierzenia, poczym przedstawię uzgodnione z uniwersytetem Edynburghskim wnioski i możliwości uruchomienia polskiego wydziału lekarskiego.

Prosze o zasadniczą aprobatę samego projektu i upoważnienia mnie do przygotowania i zaprojektowania rozwiązania praktycznego tej sprawy.

Szef Służby Zdrowia
D.O.W. w Szkocji

Dr. Kurtza
Dr. Kurtza
pplk.lek.

DOWODZTWO OKREGU WOJSKOWEGO
W SZKOCJI

L.dz. 8/81/Sanit.40.
M.p., dnia 11 października. 1940r.

Kopie

Sztab Naczelnego Wodza

L o n d y n .

Przesyłam załączony meldunek Szefa Służby Zdrowia
D.O.W. w Szkocji.

Uważam propozycje wydziału lekarskiego Uniwersytetu
w Edinburghu za niezwykle korzystne i doniosle rozwiązanie kwe-
stii dokształcanie lekarzy i studentow medycyny i popieram ją
najgorzej.

W interesie zarowno armii jak i nauki polskiej lezy
jaknajszybse zrealizowanie tego projektu.

Upoważniam ppik. lek. dr. Kurtza do odbycia w tej spra-
wie konferencji w Edinburghu i omowiania w szczegolach możliwości
zorganizowania tej placowki naukowej polskiej w Edinburghu, wobec
rozpoczynającego sie roku szkolnego i intencji wydziału lekarskie-
go edinburskiego jaknajszybszego jej uruchomienia.

Dowódca Okregu Wojskowego
w Szkocji

Dumal
Dr. KUKIEL
Gen. Dyw.

Jedemu odpis dla profesora
dr. Kola
w Londynie

4 x 40
12 x 40

Klisa Nr. 2.—Pismo Dowódcy Okręgu Wojskowego w Szkocji, gen. dyw. dr. M.
Kukiela do Sztabu Naczelnego Wodza.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Płk. Crew prosi mnie o jak najszybsze wyznaczenie mojego przyjazdu do Edynburga na wspólną konferencję z Dziekanem Wydziału Lekarskiego, który pragnąłby projekt Wydziału Lekarskiego jak najszybciej urzeczywistnić.

Uważam propozycję Wydziału Lekarskiego za tak wielkoduszną i dającą nam możliwości stworzenia własnej placówki uniwersyteckiej, że nie można przejść nad nią do porządku i należałoby dążyć wszystkimi siłami do szybkiego jej zrealizowania.

Zawiadomiłem płk. Crew, że będę u niego we wtorek 15.X.r.b. na konferencji, celem bliższego omówienia możliwości zrealizowania tego zamierzenia, poczym przedstawię uzgodnione z Uniwersytetem Edynburskim wnioski i możliwości uruchomienia Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Proszę o zasadniczą aprobatę samego projektu i upoważnienie mnie do przygotowania i zaprojektowania rozwiązania praktycznego tej sprawy.

Szef Służby Zdrowia
D.O.W. w Szkocji
(—) Dr. Kurtz ppłk. lek.

Gen. Dr. M. Kukiel, uznając w pełni doniosłość całego zagadnienia, przesyła w dniu 11.X.1940 r. meldunek ppłk. dr. A. Kurtza do Sztabu Naczelnego Wodza, wraz z gorącym swym poparciem. (*Kliska Nr. 2*).

Dowództwo Okręgu Wojskowego
w Szkocji.

L.dz. 8181 (Sanit) 40.

m.p. 11 października 1940.

Sztab Naczelnego Wodza

Londyn.

Przesyłam załączony meldunek Szefa Służby Zdrowia DOW. w Szkocji.

Uważam propozycję Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Edynburgu za niezwykle korzystne i doniosłe rozwiązanie kwestii dokształcania lekarzy i studentów medycyny i popieram ją najgoręcej.

Historia Powstania Polskiego

W interesie zarówno Armii, jak i nauki polskiej, leży jaknajszybsze zrealizowanie tego projektu.

Upoważniłem ppłk. dr. A. Kurtza do odbycia w tej sprawie konferencji w Edynburgu i omówienia w szczególności możliwości zorganizowania tej placówki naukowej polskiej w Edynburgu, wobec rozpoczynającego się roku szkolnego i intencji Wydziału Lekarskiego Edynburskiego jaknajszybszego jej uruchomienia.

Dowódca Okręgu Wojskowego w Szkocji

(—) dr. Kukiel

Gen. Dyw.

Następny raport ppłk. dr. A. Kurtza, będący wynikiem rozmów, prowadzonych z prof. Sidney Smith, Dziekanem Wydziału Lekarskiego, zostaje w dniu 17 października przesłany do Sztabu Naczelnego Wodza.

W raporcie tym, z jednej strony, przedstawione są sugestie Dziekana Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego, dotyczące możliwości utworzenia przy miejscowym Uniwersytecie Polskiego Wydziału Lekarskiego, z drugiej—wnioski Szefostwa Służby Zdrowia I Korpusu, stwierdzające, iż odkomenderowanie profesorów, docentów oraz lekarzy-specjalistów do Edynburga umożliwiłoby skupienie naukowych polskich sił lekarskich, którym następnie powierzono by funkcje wykładania na przyszłym Polskim Wydziale Lekarskim.

Raport ten, zreferowany został przez Szefa Służby Zdrowia Sztabu Naczelnego Wodza, ppłk. dr. Gergovicha, generałowi Wł. Sikorskiemu, Naczelnemu Wodzowi i Premierowi, który jaknajprzychylniej potraktował całą sprawę i przekazał ją do dalszego rozpatrzenia prof. Stanisławowi Kotowi, Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Projekt utworzenia P.W.L. w Edynburgu, gorąco popierany przez prof. Stanisława Kota, został przedstawiony Radzie Ministrów i zasadniczo przez nią aprobowany.

W dniu 22 października 1940 r. Rada Ministrów upoważniła dr. Antoniego Jurasza, profesora chirurgii Uniwersytetu w Poznaniu, do prowadzenia, w imieniu Rządu Polskiego, pertraktacji z Uniwersytetem w Edynburgu.

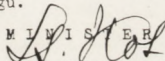
W związku z tym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych następującym listem powiadamia Dowództwo Wojsk Polskich w Szkocji o pełnomocnictwach, udzielonych prof. dr. Antoniemu Juraszowi. (*Klisa Nr. 3*).

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

L.dz. 255/40

Londyn, dnia 22. X. 1940.

Na podstawie uchwały Rady Ministrów upoważniam Pana Dziekana Prof. Dr. Antoniego Jurasza do prowadzenia pertraktacji w imieniu Rządu w sprawie utworzenia polskiego wydziału lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu.

M I N I S T E R
Prof. Stanisław Kot

Do
Dowódcy Okręgu Wojskowego
w Szkocji

Klisa Nr. 3.—Pismo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, upoważniające prof. dr. Antoniego Jurasza do prowadzenia pertraktacji w Edynburgu.

C O P Y

University of Edinburgh
Professor Sydney SMITH, M.D., D.P.H.
Dean of the Faculty of Medicine

The University New Buildings
Edinburgh, 8. 1 Nov. 1940

My dear Professor Jurasz

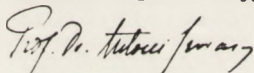
The Faculty of Medicine has to day discussed the question of the institution of a Polish Faculty of Medicine within the University of Edinburgh. The proposition was warmly received and it was unanimously decided to forward it to the Senatus Academicus for his consideration.

With kind regards I remain

Yours sincerely

/-/ Sydney Smith
Dean

Za zgodność odpisu z oryginałem:

Prof. Dr. A. Jurasz

Kliska Nr. 4.—List prof. Sydney Smith'a, Dziekana Wydz. Lek. U.E., do prof. dr. A. Jurasza.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
L.dz. 255/40

Londyn
dnia 22.X.1940 r.

Na podstawie uchwały Rady Ministrów upoważniam Pana Dziekana prof. dr. Antoniego Jurasza do prowadzenia pertraktacji w imieniu Rządu w sprawie utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu.

(—) Prof. Kot.

W dniu 24 października, w Londynie, w gabinecie Ministra prof. St. Kota odbywa się pierwsza konferencja w sprawie realizacji projektu utworzenia P.W.L. w Edynburgu. Na posiedzeniu tym są obecni: Minister prof. Stanisław Kot, prof. dr. Antoni Jurasz, prof. dr. Włodzimierz Koskowski i Szef Służby Zdrowia Sztabu Naczelnego Wodza, ppłk. lek. dr. W. Gergovich.

Na posiedzeniu tym uchwalono :

(1) Utworzyć Komitet Organizacyjny Polskiego Wydziału Lekarskiego pod przewodnictwem Ministra prof. St. Kota w składzie: Minister prof. St. Kot, prof. dr. Jerzy Fegler, prof. dr. Antoni Jurasz, prof. dr. Włodzimierz Koskowski, prof. dr. Tadeusz Rogalski oraz ppłk. lek. dr. W. Gergovich, jako przedstawiciel Szt. N.W.

(2) Prof. dr. A. Jurasz, jako delegat Rządu, uda się niezwłocznie do Edynburga celem nawiązania bezpośrednio porozumienia z Rektorem Uniwersytetu Edynburskiego i Dziekanem Wydziału Lekarskiego, oraz celem zbadania wszystkich możliwości najszybszego wprowadzenia w życie projektu. Prof. dr. A. Jurasz działać będzie w porozumieniu z Szefem Służby Zdrowia D.O.W. w Szkocji, ppłk. lek. dr. A. Kurtzem.

(3) Po powrocie prof. A. Jurasza Komitet organizacyjny ustali :

(a) program studiów, (b) powoła etapami dalszych członków Wydziału Lekarskiego z pośród docentów.

(4) Ppłk. lek. dr. W. Gergovich zapewnia gotowość jaknajdalszej pomocy ze strony Wojska i uważa przydział sił naukowych, znajdujących się w wojsku, w zasadzie za możliwy. Sprawa odkomenderowania studentów – medyków, znajdujących się w szeregach Armii, zostanie przez ppłk. lek. dr. W. Gergovicha zbadana i zreferowana Naczelnemu Wodzowi.

Historia Powstania Polskiego

(5) Wydatki, związane z utrzymaniem grona nauczycielskiego, mogą być pokryte przez Skarb Państwa.

W dniu 25 października 1940 r. prof. dr. Antoni Jurasz udaje się do Edynburga, gdzie niezwłocznie nawiązuje wstępne rozmowy z Wice-Kanclerzem Uniwersytetu, Sir Thomas Holland, Dziekanem Wydziału Lekarskiego, prof. Sydney Smith i ppłk. prof. Crew. Rozmowy trwają do 1 listopada.

W dniu wyjazdu z Edynburga Dziekan Wydziału Lekarskiego, prof. Sydney Smith wręcza prof. dr. A. Juraszowi następujący list : (*Klisza Nr. 4*).

University of Edinburgh.

The University New Buildings
Edinburgh, 8. 1st Nov. 1940.

Professor Sydney Smith, M.D., D.P.H.
Dean of the Faculty of Medicine.

My dear Professor Jurasz,

The Faculty of Medicine has to-day discussed the question of the institution of a Polish Faculty of Medicine within the University of Edinburgh. The proposition was warmly received and it was unanimously decided to forward it to the Senatus Academicus for his consideration.

With kind regards I remain,

Yours sincerely,

(—) Sydney Smith,
Dean.

Oto przekład polski tego listu :

Edynburg, 1 listopada 1940 r.

Uniwersytet Edynburski
Profesor Sydney Smith, M.D., D.P.H.
Dziekan Wydziału Lekarskiego.

Drogi Panie Profesorze Jurasz,

Wydział Lekarski rozważał dziś sprawę utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu.

S P R A W O Z D A N I E

Na podstawie uchwały Rady Ministrów i z polecenia Pana Ministra Profesora Kota udałem się w dniu 25 października b.r. jako delegat Rządu Polskiego do Edynburga dla nawiązania kontaktu z Władzami tamtejszego Uniwersytetu i dla zorientowania się co do możliwości utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy tej uczelni.

Zastałem grunt przygotowany dla tych zamierzeń. Dzięki inicjatywie Profesora Crew, profesora genetyki przy Uniwersytecie Edynburskim i profesora honorowego Uniwersytetu Krakowskiego, człowieka niezmiernie oddanego sprawie polskiej i cieszącego się wielkim autorytetem w Edynburgu, powstała myśl utworzenia polskiego fakultetu medycznego jako najłatwiejsza forma przyszłości z pomocą skuteczną polskiej medycynie i jej przedstawicielom naterenie Wielkiej Brytanji.

Profesor Crew znalazł dla swej idei zasadnicze zrozumienie u dziekana Wydziału Lekarskiego i obaj ci profesorowie prowadzili wstępne rozmowy na ten temat z szefem sanitarnym na Szkocję, ppłk. Kurzem, który myśl tą gorąco podjął i podał do wiadomości Rządu.

Rozmowy rozpocząłem z prof. Crew, następnie złożyłem oficjalne wizyty Dziekanowi Wydziału Lekarskiego, prof. Sydney Smith, oraz Rektorowi Uniwersytetu, poczem odwiedziłem poszczególnych profesorów Wydziału Lekarskiego. Z nimi wszystkimi omawiałem w dyskusjach sposoby i możliwości powołania do życia Polskiego Wydziału Lekarskiego. Oprócz tego złożyłem wizyty Prezydentowi Miasta Edynburg /Lorn Provost/, Naczelnikowi Wydziału Zdrowia /Chief Medical Officer of Health/, i przewodniczącemu miejskiej Komisji Zdrowia.

Wynik moich konferencji i rozmów da się streścić w następujących punktach:

1/ Dziekan profesor Sydney Smith zawiadomił mnie pismem z dnia 1.11.40, że Wydział Lekarski U.E. na posiedzeniu w dniu 1.11.40 uchwalił jednogłośnie utworzenie Polskiego Wydziału Lekarskiego przy U.E. i przedłożenie tej uchwały do zatwierdzenia Senatowi. /zał.1/

Dla uzyskania uchwały stworzenia Fakultetu Polskiego musiałem wykazać, że na terenie W. Brytanji znajduje się dostateczna ilość uczonych polskich, odpowiednio przygotowanych do samodzielnej pracy naukowej, do kierowania zakładów i klinik oraz prowadzenia wykładów i kursów dokształcających dla lekarzy. Złożyłem w tym celu spis profesorów, docentów medycyny oraz lekarzy, mogących się wykazać pracami naukowymi, który poprzednio został ustalony przez szefa sanitarnego ppłk. Kurtza i który przyjąłem. /zał.2/

- 2/Otrzymałem od Rektora przyrzeczenie, że Senat Akademicki na posiedzeniu dnia 13.11.40 zatwierdzi uchwałę Wydziału Lekarskiego.
 - 3/Otrzymałem od Rektora i Dziekana zapewnienie, że Wydział Lekarski będzie mógł się organizować autonomicznie według polskiej ustawy o Szkołach Akademickich.
 - 4/Uzyskałem przyrzeczenie pomocy U.E. w utworzeniu w przyszłości własnego polskiego szpitala, w którym będą się mogły mieścić kliniki i ewentualnie teoretyczne zakłady. O pomoc finansową ma zamiar zwrócić się Uniwersytet Edynburski do Instytucji Rockefellera. W tym wypadku współdziałanie czynników Rządowych Polskich byłoby pożądane. W razie, gdyby się w obecnym okresie okazało, że istniejące kliniki uniwersyteckie są zbyt szczupłe, żeby nas pomieścić, uzyskałem od Prezydenta Miasta przyrzeczenie udzielenia nam gościnny w szpitalach miejskich.
 - 5/W rozmowach moich z Rektorem badałem ostrożnie możliwości utworzenia w przyszłości i innych fakultetów. Mam wrażenie, że możliwość ta istnieje, jeśli próba z fakultetem medycznym okaże się sukcesem.
 - 5/Poruszyłem sprawę nostyfikacji polskich dyplomów lekarskich w Wielkiej Brytanji i prosiłem o rozpatrzenie możliwości takiej na zasadzie wzajemności, jak to miało miejsce przed wojną z Włochami. W tej sprawie otrzymałem pismo /zał.3/ Dziekana Prof. Smith'a zawiadamiające mnie, że zamierza tą sprawę przedłożyć Ogólnej Radzie Lekarskiej na jej posiedzeniu w końcu b. miesiąca, i wysunąć propozycję uznania polskich dyplomów na czas trwania wojny.
 - 7/W sprawie rychłego uruchomienia Wydziału Lekarskiego uzgodniłem - pod warunkiem uzyskania zgody Rządu Polskiego - z Rektorem i Dziekanem następujące szczegóły:
 - a/Do każdej pracowni lub kliniki będzie przydzielony jeden reprezentant polski danej gałęzi jako gość, na zasadzie równouprawnienia, celem osobistego nawiązania kontaktu z profesorem danej katedry, zapoznania się z warunkami miejscowymi, wzięcia udziału w pracy zakładu i rozpoczęcia pracy naukowej.
 - b/W następnych okresach przewiduje się uruchomienie kursów dokształcających dla lekarzy.
 - c/Uruchomienie pełnych wykładów dla studentów medycyny.
- Powracając jeszcze do złożonego przeze mnie spisu profesorów, docentów medycyny oraz lekarzy zaznaczam, że złożenie tego spisu było rzeczą nadzwyczajną, pilną wobec konieczności przedłożenia go członkom Wydziału Lekarskiego przed posiedzeniem tegoż Wydziału w dniu 1.11.40. Uchwała zaś Wydziału Lekarskiego w tym terminie była nieodczowna, gdyż następne posiedzenie Senatu Akademickiego, który w obecnych czasach względnie rzadko się zbiera, wyznaczono na 13.11.40.

Nadmieniam, że złożenie tego spisu w niczem nie przesądza wewnętrznej organizacji polskiego Wydziału Lekarskiego i że spis ten, w myśl złożonych przeze mnie zastrzeżeń może być w przyszłości zmieniony lub uzupełniony.

W końcu pragnę wspomnieć o bardzo życzliwej i cennej pomocy, której w mojej misji doznałem ze strony szefa sanitarnego na Szkołę ppłk. Kurtza. Przybył on do Edynburga i towarzyszył mi w moich pierwszych wizytach u prof. Crew, u Dziekana i Rektora Uniwersytetu.

Prof. Dr. Antoni Jaworski

Londyn dnia 7 listopada 1940

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Propozycja została gorąco przyjęta oraz jednogłośnie postanowiono przekazać ją Senatowi Akademickiemu do rozważenia.

Pozostaję, z serdecznymi pozdrowieniami

(—) Sydney Smith,
Dziekan.

Po powrocie do Londynu w dniu 7 listopada 1940 r. prof. dr. Antoni Jurasz składa Ministrowi prof. St. Kotowi następujące sprawozdanie z przebiegu rozmów w Edynburgu. (*Klisza Nr. 5*).

SPRAWOZDANIE

Na podstawie uchwały Rady Ministrów i z polecenia Pana Ministra prof. Kota udałem się w dniu 25 października b.r. jako delegat Rządu Polskiego do Edynburga dla nawiązania kontaktu z władzami tamtejszego Uniwersytetu i dla zorientowania się w możliwościach utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy tej uczelni.

Zastałem grunt już przygotowany dla tych zamierzeń. Dzięki inicjatywie prof. Crew, prof. Genetyki przy Uniwersytecie Edynburskim i prof. honorowego Uniwersytetu Krakowskiego, człowieka niezmiernie oddanego sprawie polskiej i cieszącego się wielkim autorytetem w Edynburgu, powstała myśl utworzenia Polskiego Fakultetu Medycznego, jako najłatwiejsza forma przyjścia z pomocą skuteczną polskiej medycynie i jej przedstawicielom na terenie Wielkiej Brytanii.

Prof. Crew znalazł dla swej idei zasadnicze zrozumienie u Dziekana Wydziału Lekarskiego i obaj ci profesorowie prowadzili wstępne rozmowy na ten temat z Szefem Sanitarnym na Szkocję, ppłk. Kurtzem, który myśl tę gorąco podjął i podał do wiadomości Rządu.

Rozmowy rozpoczęły się z prof. Crew. Następnie złożyłem oficjalne wizyty Dziekanowi Wydziału Lekarskiego prof. Sydney Smith, oraz Rektorowi Uniwersytetu, poczem odwiedziłem poszczególnych profesorów Wydziału Lekarskiego. Z nimi wszystkimi omawiałem w dyskusji sposoby i możliwości powołania do życia Polskiego Wydziału Lekarskiego. Oprócz tego złożyłem

Historia Powstania Polskiego

wizytę Prezydentowi Miasta Edynburg (Lord Provost), Naczelnikowi Wydziału Zdrowia (Chief Medical Officer of Health) i Przewodniczącemu Miejskiej Komisji Zdrowia.

Wynik moich konferencji i rozmów da się streścić w następujących punktach :

(1) Dziekan prof. Sydney Smith zawiadomił mnie pismem z dnia 1.XI.1940 r., że Wydział Lekarski U.E. na posiedzeniu w dniu 1.XI.1940 r. uchwalił jedno-głośnie utworzenie Polskiego Wydziału Lekarskiego przy U.E. i przedłożenie tej uchwały do zatwierdzenia Senatowi.

Dla uzyskania uchwały stworzenia Fakultetu Pol-skiego musiałem wykazać, że na terenie Wielkiej Brytanii znajduje się dostateczna ilość uczonych polskich, odpowiednio przygotowanych do samodzielnej pracy naukowej, do kierowania zakładów i klinik oraz prowadzenia wykładów i kursów dokształcających dla lekarzy. Złożyłem w tym celu spis profesorów, docentów medycyny oraz lekarzy, mogących się wykazać pracami naukowymi, który poprzednio został ustalony przez Szefa Sanitarnego ppłk. Kurtza i który przyjąłem.

(2) Otrzymałem od Rektora przyrzeczenie, że Senat Akademicki na posiedzeniu dnia 13.XI.1940 zatwierdzi uchwałę Wydziału Lekarskiego.

(3) Otrzymałem od Rektora i Dziekana zapewnienie, że Wydział Lekarski będzie mógł się organizować autonomicznie według polskiej Ustawy o Szkołach Akademickich.

(4) Uzyskałem przyrzeczenie pomocy U.E. w utwo-rzeniu w przyszłości własnego Polskiego Szpitala, w którym będą się mogły mieścić kliniki i ewentualnie teoretyczne zakłady. O pomoc finansową ma zamiar zwrócić się Uniwersytet Edynburski do Instytucji Rockefellera. W tym wypadku współdziałanie czynników rządowych polskich byłoby pożądane. W razie gdyby się w obecnym okresie okazało, że istniejące kliniki uniwersyteckie są zbyt szczupłe, aby nas pomieścić, uzyskałem od Prezydenta Miasta przyrzeczenie udzie-lenia nam gościny w szpitalach miejskich.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

(5) W rozmowach moich z Rektorem badałem ostrożnie możliwości utworzenia w przyszłości i innych fakultetów. Mam wrażenie, że możliwość ta istnieje, jeśli próba z Fakultetem Medycznym okaże się sukcesem.

(6) Poruszyłem sprawę nostryfikacji polskich dyplomów lekarskich w Wielkiej Brytanii i prosiłem o rozpatrzenie możliwości takiej na zasadzie wzajemności, jak to miało miejsce przed wojną z Włochami. W tej sprawie otrzymałem pismo Dziekana prof. Smith'a, zawiadamiające mnie, że zamierza tę sprawę przedłożyć Ogólnej Radzie Lekarskiej na jej posiedzeniu w końcu b. miesiąca i wysunąć propozycję uznania polskich dyplomów na czas trwania wojny.

(7) W sprawie rychłego uruchomienia Wydziału Lekarskiego uzgodniłem—pod warunkiem uzyskania zgody Rządu Polskiego—z Rektorem i Dziekanem następujące szczegóły :

- (a) do każdej pracowni lub kliniki będzie przydzielony jeden reprezentant polski danej gałęzi jako gość, na zasadzie równouprawnienia, celem osobistego nawiązania kontaktu z profesorem danej katedry, zapoznania się z warunkami miejscowymi, wzięcia udziału w pracy zakładu i rozpoczęcia pracy naukowej.
- (b) w następnych okresach przewiduje się uruchomienie kursów dokształcających dla lekarzy.
- (c) uruchomienie pełnych wykładów dla studentów medycyny.

Powracając jeszcze do złożonego przezemnie spisu profesorów, docentów medycyny oraz lekarzy, zaznaczam, że złożenie tego spisu było rzeczą nadzwyczaj pilną wobec konieczności przedłożenia go członkom Wydziału Lekarskiego przed posiedzeniem tegoż Wydziału w dniu 1.XI.1940. Uchwała zaś Wydziału Lekarskiego w tym terminie była nieodzowna, gdyż następne posiedzenie Senatu Akademickiego, który w obecnych czasach względnie rzadko się zbiera, wyznaczono na 13.XI.1940.

Nadmieniam, że złożenie tego spisu w niczem nie przesądza wewnętrznej organizacji Polskiego Wydziału Lekarskiego i że spis ten, w myśl złożonych przezemnie

Historia Powstania Polskiego

zastrzeżeń, może być w przyszłości zmieniony lub uzupełniony.

W końcu pragnę wspomnieć o bardzo życzliwej i cennej pomocy, której w mojej misji doznałem ze strony Szefa Sanitarnego na Szkocję, ppłk. Kurtza. Przybył on do Edynburga i towarzyszył mi w moich pierwszych wizytach u prof. Crew, u Dziekana i Rektora Uniwersytetu.

(—) Prof. dr. Antoni Jurasz.

Londyn, dnia 7 listopada 1940 r.

W dniu 13 listopada 1940 r. Senat Uniwersytetu w Edynburgu zatwierdził uchwałę Wydziału Lekarskiego w sprawie utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie Edynburskim.

W dniu 13 i 14 listopada, w Londynie, odbyły się posiedzenia Komitetu Organizacyjnego, w których udział biorą : prof. dr. J. Fegler, prof. dr. A. Jurasz, prof. dr. Wł. Koskowski, prof. dr. T. Rogalski oraz z ramienia Szt. N.W.—ppłk. dr. W. Gergovich. Na posiedzeniach tych, prof. dr. Jurasz składa sprawozdanie z podróży do Edynburga, a następnie obszernie omówione zostały ramy przyszłych prac Komitetu Organizacyjnego, którego przewodniczącym został obrany prof. dr. A. Jurasz. Ustalone zostały również przedmioty główne oraz lektoraty przyszłego Polskiego Wydziału Lekarskiego, a także projekt obsady personalnej Grona Nauczycielskiego. Ponadto uchwalono, iż Komitet Organizacyjny, z prof. dr. A. Juraszem na czele, przeniesie swą działalność do Edynburga.

18 listopada 1940 r. Szef Służby Zdrowia Sztabu Naczelnego Wodza, ppłk. dr. W. Gergovich składa meldunek Naczelnemu Wodzowi o “ przebiegu dotychczasowych poczynań wstępnych w sprawie uruchomienia P.W.L., prosząc o przychylną decyzję”. Konieczność tę ppłk. dr. Gergovich motywuje m.in. następującymi słowami :

“ Wobec przedłużającej się wojny sprawa zachowania polskiej nauki medycznej, uzyskania dyplomów lekarskich przez obecnych absolwentów medycyny oraz dalsze kształcenie przyszłych lekarzy—zawodu inteligencji pierwszej potrzeby—posiada pierwszorzędne znaczenie ”.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

W listopadzie 1940 r. prof. dr. A. Jurasz wyjeżdża do Edynburga na stałe celem zorganizowania Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Omawianie z miejscowymi władzami uniwersyteckimi całego szeregu zagadnień, związanych zarówno z zasadniczymi podstawami istnienia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy U.E., jakoteż opracowywanie programu wykładów i zajęć praktycznych, wypełniają następne tygodnie intensywnej pracy Komitetu Organizacyjnego P.W.L. Wszystkie te rozmowy prowadzone przez prof. dr. A. Jurasza, odbywają się w atmosferze nad wyraz przychylniej, nacechowanej prawdziwym zrozumieniem przez edynburskie władze uniwersyteckie roli i doniosłego znaczenia, jakie winien posiadać Polski Wydział Lekarski. Po szczegółowych konferencjach ustalono w zasadniczych zarysach, iż :

(1) Polski Wydział Lekarski posiadać będzie wszystkie prawa akademickie wyższych zakładów naukowych w Polsce,

(2) pozostawiona mu zostanie swoboda wewnętrznej organizacji na wzór polskich uniwersytetów,

(3) przysługuje mu prawo dokonywania egzaminów przejściowych i ostatecznych oraz nadawanie dyplomów lekarskich absolwentom.

(4) Członkami Główna Nauczycielskiego P.W.L. są profesorowie i docenci Uniwersytetów polskich oraz specjaliści, powołani do wykładania tych przedmiotów, które nie mogą być obsadzone przez habilitowane polskie siły. Uniwersytet Edynburski zatwierdza zarówno skład profesorów i docentów, jak i niehabilitowanych wykładających na P.W.L.

(5) Wykłady z tych przedmiotów, które nie mogą być obsadzone przez polskie siły, będą prowadzone przez profesorów Uniwersytetu w Edynburgu.

Te zasadnicze wytyczne, dotyczące organizacji przyszłego Polskiego Wydziału Lekarskiego zostały jednomyslnie aprobowane przez Wydział Lekarski U.E., a następnie przez Wice-Kanclerza, Sir Thomas Holland'a.

W wyniku rozmów, już uprzednio prowadzonych w Edynburgu z prof. dr. A. Juraszem, Sekretarz Generalny Uniwersytetu Edynburskiego, W. A. Fleming, z upoważnienia Rady

Historia Powstania Polskiego

Uniwersyteckiej (High Court) i Senatu wystosował 20 listopada 1940 r. następujące pismo do Premiera Rządu Polskiego, gen. Wł. Sikorskiego, zapraszające Rząd Polski do utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu :

20th November 1940.

His Excellency General Sikorski,
The Polish Prime Minister,
c/o Polish Embassy,
47 Portland Place,
London, W. 1.

Your Excellency,

Having in mind the large number of Polish Medical Officers of high standing who are at present domiciled in Great Britain, and the necessity of keeping alive among them the spirit of academic Medicine as well as of maintaining interest in advanced study and research, the University Court of the University of Edinburgh, on the recommendation of the Faculty of Medicine and with the approval of the Senatus Academicus, have considered to what extent they can assist in attaining this object.

Informal consultations have also taken place recently between a representative of the Polish Embassy, several Polish Medical Officers, the Principal of the University and Members of the Faculty of Medicine ; and, following this consultation, the University Court is now prepared to offer the hospitality of the University Medical Departments to the Polish Government. Such hospitality would include the attachment of approved Polish Medical Officers to the different University Departments for the purpose of continuing personal study and research and conducting post-graduate teaching to medical members of the Polish Army in this country. Following this arrangement it should be possible to initiate the nucleus of the Polish Faculty of Medicine, and thereafter arrangement could be made to provide instruction for medical students in the Polish Army who wish to continue their studies with a view to completing the Course and qualifying with a medical degree of a legally recognised Polish University.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

The above will convey to you an idea of what this University has in mind, and if your Excellency's Government approve of the general principle underlying the proposals I would suggest that a representative of your Government be appointed to proceed to Edinburgh to confer with the University Authorities on the general basis of the scheme and with a view to working out the details.

For your information I am sending separately a copy of the *Edinburgh University Calendar* for the current Session 1941.

As the scheme is one of great public interest, I should like, if your reply is favourable, to issue a communique to the Press indicating what is proposed.

I am,

Yours faithfully,

W. A. Fleming,

Secretary to the University.

Treść tego listu w polskim przekładzie brzmi :

Ekselencjo,

Zważywszy, że wielka ilość wybitnych polskich lekarzy znalazła się obecnie w Wielkiej Brytanii, oraz, uznając za konieczne podtrzymanie w nich zarówno zainteresowań bieżącą wiedzą lekarską, jak i ducha naukowego, Rada Uniwersytetu, na podstawie wniosku Wydziału Lekarskiego i za zgodą Senatu, rozważyła możliwości, jakimi rozporządza dla osiągnięcia tych celów. Wstępne narady w tej sprawie odbyły się już pomiędzy przedstawicielem Rządu Polskiego i lekarzami polskimi, a Wice-Kanclerzem Uniwersytetu i członkami Wydziału Lekarskiego. W wyniku tych narad Rada Uniwersytecka wyraża gotowość zaofiarowania Rządowi Polskiemu prawa użytkowania uniwersyteckich zakładów medycznych. Ramy tego zaproszenia obejmują: przydzielenie odpowiednich polskich lekarzy do poszczególnych zakładów naukowych uniwersyteckich w celu kontynuowania prac i badań naukowych oraz prowadzenie wykładów doksztalających dla lekarzy, znajdujących się w Armii Polskiej.

Historia Powstania Polskiego

Dałoby to podstawę do stworzenia załączka Polskiego Wydziału Lekarskiego, który następnie umożliwiłby studentom medycyny, znajdującym się w Armii Polskiej uzyskanie stopnia naukowego, odpowiadającego stopniom, nadawanym przez Polskie Uniwersytety.

Oto są zamierzenia Uniwersytetu Edynburskiego, które niniejszym przedkładam Jego Ekselencji, z tym, że jeżeli Rząd Polski wyrazi zasadniczą zgodę, proponuję wyznaczenie delegata Rządu dla przeprowadzenia końcowych rozmów z Władzami Uniwersyteckimi na ogólnej płaszczyźnie tego projektu i dla ostatecznego opracowania szczegółów.

Wobec tego, że projekt niniejszy posiada duże znaczenie ogólne, zamierzam—w razie otrzymania przychylniej odpowiedzi—ogłosić odnośny komunikat w prasie.

(—) W. A. Fleming.

W odpowiedzi na ten list, Naczelny Wódz i Premier, General Wł. Sikorski wysłał dnia 4 grudnia 1940 r. następujące pismo do Generalnego Sekretarza Uniwersytetu Edynburskiego, W. A. Fleminga. (*Klisza Nr. 6*).

Polish Prime Minister,
3249/XIV/40.

London, 4th December 1940.

Dear Mr Fleming,

I received your letter of the 20th November with the greatest pleasure. One of my greatest cares is indeed to insure that our youth continues to receive adequate learning in exile so as to be able to keep up Polish science.

That is why I was most gratified when I heard that the University Court of the University of Edinburgh has decided unanimously to offer the hospitality of the University Medical Departments to the Polish Government, and that it should be possible to initiate a nucleus of a Polish Faculty of Medicine, connected with your Institution.

I talked on this subject with Lord Lothian and obtained his promise of help in case you approach the Rockefeller Foundation with a demand for a grant.

POLISH PRIME MINISTER

3249/KIV/40-

LONDON, 4 December 1940.

(2)

Dear Mr. Fleming,

I received your letter of the 20th of November with the greatest pleasure. One of my greatest cares, is indeed, to insure that our youth continues to receive adequate learning in exile so as to be able to keep up Polish science.

That is why I was most gratified when I heard that the University Court of the University of Edinburgh has decided unanimously to offer the hospitality of the University Medical Departments to the Polish Government and that it should be possible to initiate a nucleus of a Polish Faculty of Medicine, connected with your Institution.

I talked on this subject with Lord Lothian and obtained his promise of help in case you approach the Rockefeller Foundation with a demand for a grant.

Please convey my warmest thanks to the University Court, to the Senatus Academicus, to the Principal of the University, to the Dean of the Medical Faculty, and to

Professor Crew for their generous sympathy and help they are tending to the Polish Medical Science.

Under the guidance of Professor Kot, the Minister for Internal Affairs, Professor Jurasz will act as our representative in these matters.

Yours sincerely,

W.A. Fleming

W.A. FLEMING, M.A., LL.B., J.P.
Secretary,

University of Edinburgh.

Klissa Nr. 6.—List Premiera Generała Wł. Sikorskiego do W. A. Fleming'a Sekretarza Generalnego Univ. w Edynburgu.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Please convey my warmest thanks to the University Court, to the Senatus Academicus, to the Principal of the University, to the Dean of the Medical Faculty, and to Professor Crew for the generous sympathy and help they are tending to the Polish Medical Science.

Under the guidance of Professor Kot, the Minister of Internal Affairs, Professor Jurasz will act as our representative in those matters.

Yours sincerely,

(—) Sikorski.

Oto przekład polski tego listu :

“Z największą przyjemnością otrzymałem Pańskie pismo z dnia 20 listopada. Jedną bowiem z głównych trosk moich jest udzielenie naszej młodzieży możności kształcenia się na obczyźnie, po to by mogła zapewnić wiedzy polskiej ciągłość. Dlatego też byłem niezmiernie rad, dowiedziawszy się, iż Rada Uniwersytetu Edynburskiego postanowiła jednomyślnie ofiarować Rządowi Polskiemu gościnę w uniwersyteckich zakładach medycznych oraz, że istnieje możliwość utworzenia załączka Polskiego Wydziału Lekarskiego przy tej uczelni.

Rozmawiałem z lordem Lothianem i otrzymałem od niego obietnicę uzyskania pomocy od Fundacji Rockefellerowskiej, jeżeli tego zajdzie potrzeba.

Proszę przekazać moje najgorętsze podziękowania Radzie Uniwersytetu, Senatowi Akademickiemu i Wice-Kanclerzowi Uniwersytetu, Dziekanowi Wydziału Lekarskiemu oraz profesorowi Crew za ich wielką życzliwość i pomoc, okazane polskiej nauce lekarskiej.

Pod kierownictwem prof. Kota, Ministra Spraw Wewnętrznych, profesor Jurasz będzie występował jako nasz delegat w tych sprawach”.

(—) Generał Sikorski.

Konferencje, prowadzone w dalszym ciągu przez prof. dr. A. Jurasza z Wice-Kanclerzem Uniwersytetu oraz z Dziekanem Wydziału Lekarskiego U.E., wkraczają w stadium końcowe. Prof. dr. A. Jurasz powiadamia Ministra prof. Kota, iż ustalone zostały już wszystkie zasadnicze podstawy organizacyjne, dotyczące utworzenia P.W.L. w Edynburgu, oraz,

Historia Powstania Polskiego

że pozostają jedynie do omówienia szczegóły ustawowo-prawne, w związku z opracowaniem przyszłego Statutu P.W.L.

W dniu 3 grudnia 1940 r. Minister Profesor Stanisław Kot wystosował następujące pismo do Dziekana Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego, prof. Sydney Smith : (*Kliska Nr. 7*).

Republic of Poland.
Ministry of Interior.
Stratton House, Stratton Street.

London, W.1,
3rd December 1940.

Dear Professor Smith,

The Polish Government received with great satisfaction Professor Jurasz's report concerning the possible creation of a nucleus of a Polish Faculty of Medicine as suggested by the University of Edinburgh.

In the name of the Polish Government I beg you to convey our sincerest thanks and expression of gratitude to the Faculty of Medicine in Edinburgh for their unanimous decision in favour of such an initiative, for their generous attitude towards the problem, and the sympathy extended to Professor Jurasz during his visit in Edinburgh.

We hope that the same understanding and sympathy will be extended to Polish professors and teachers and that thus, with the assistance of the University of Edinburgh, the standard of Polish science will be maintained.

Yours sincerely,

(—) S. Kot.

Pismo to w przekładzie polskim brzmi :

“Rząd Polski z wielkim zadowoleniem przyjął do wiadomości sprawozdanie prof. Jurasza, dotyczące możliwości stworzenia załączka Polskiego Wydziału Lekarskiego, zgodnie z propozycją Uniwersytetu Edynburskiego.

W imieniu Rządu Polskiego proszę Pana Dziekana o przekazanie Wydziałowi Lekarskiemu Uniwersytetu Edynburskiego najserdeczniejszego podziękowania i wyrazów wdzięczności za Jego jednomyślną uchwałę

REPUBLIC OF POLAND
MINISTRY OF INTERIOR
Stratton House, Stratton Street

London, 3rd December, 1940.

Dear Professor Smith,

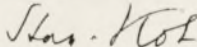
The Polish Government received with great satisfaction Professor Jurasz's report concerning the possible creation of a nucleus of a Polish Faculty of Medicine as suggested by the by the University of Edinburgh.

In the name of the Polish Government I beg you to convey our sincerest thanks and expression of gratitude to the Faculty of Medicine in Edinburgh for their unanimous decision in favour of such an initiative, for their generous attitude towards the problem and the sympathy extended to Professor Jurasz during his visit in Edinburgh.

We hope that the same understanding and sympathy will be extended to Polish professors and teachers and that thus with the assistance of the University of Edinburgh, the standard of Polish science will be maintained.

Professor Sydney Smith
University New Buildings
Edinburgh

Yours sincerely

SZTAB NACZELNEGO WODZA
ODDZIAŁ IV

L. dz. 1469/IV/40.

Londyn, dn. 2 I. 1941 r.

DOWODCA I KORPUSU

Na L.dz. 8784/Zdr./40. z dnia 17.X.1940. w sprawie utworzenia polskiego wydziału lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu, Naczelny Wódz i Minister Spraw Wojskowych zgodził się na.

1/ odkomenderowania około 22 profesorów, docentów i asystentów lekarzy wojskowych do Wojskowego Szpitala Brytyjskiego w Edynburgu jako kadrę wykładowców na wydziale lekarskim,

2/ odkomenderowania około 25 absolwentów medycyny - poruczników i szeregowych służby zdrowia na przeciąg do 6-ciu miesięcy do Edynburga /czas odkomenderowania uzależniony od ilości złożonych już przez absolwentów egzaminów dyplomowych/ w celu złożenia egzaminów dyplomowych i uzyskania dyplomów lekarskich,

3/ odkomenderowanie do Edynburga około 15 studentów medycyny 2-ich ostatnich lat studiów lekarskich - ~~ppbri~~ szeregowych służby zdrowia dla kontynuowania swoich studiów lekarskich.

Komitet organizacyjny polskiego wydziału lekarskiego w Edynburgu zaproponował następujących profesorów, docentów i asystentów - lekarzy wojskowych jako grono wykładowców wydziału:

Zorganizowanie wydziału lekarskiego zostanie przeprowadzone przez Rząd Polski, którego delegatem w Edynburgu jest prof. dr. JURASZ Antoni.

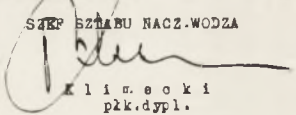
Absolwenci i studenci medycyny zostaną pomieszczeni w internacie zorganizowanym przez P.C.K. w Edynburgu.

W związku z tym proszę Pana Generała o odkomenderowanie wyżej wymienionych lekarzy wojskowych naukowców do Brytyjskiego Szpitala Wojskowego w Edynburgu.

2/ odkomenderowania wojskowych absolwentów medycyny i studentów medycyny do Edynburga z chwilą otwarcia wydziału lekarskiego.

3/ uregulowanie odpowiedniej opieki lekarskiej w oddziałach po odkomenderowaniu wyżej wymienionych oficerów i szeregowych lekarzy absolwentów i studentów medycyny.

SZEF SZTABU NACZ. WODZA

Kłisowski
płk. dypl.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

na rzecz tej inicjatywy, za wielce życzliwe potraktowanie całego tego zagadnienia, oraz za dowody serdeczności, okazane prof. Juraszowi podczas jego pobytu w Edynburgu.

Wierzymy, że podobne zrozumienie i serdeczność będą również okazane polskim profesorom i wykładowcom i że przy poparciu Uniwersytetu Edynburskiego poziom polskiej nauki będzie utrzymany.”

(—) Minister St. Kot.

Równoległe z definitywnym ustalaniem organizacyjnych ram przyszłego Polskiego Wydziału Lekarskiego przez Komitet Organizacyjny, Sztab Naczelnego Wodza na podstawie raportu Szefa Służby Zdrowia przy Szt. N.W. przesłał w dniu 2 stycznia 1941 r. następujące pismo do Dowódcy I Korpusu. (*Klisza Nr. 8.*)

Sztab Naczelnego Wodza

Oddział IV.

L. dz. 1469/IV/40.

Dowódca I Korpusu

Na L.dz. 8784/Zdr./40 z dnia 17.X.1940 r. w sprawie utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie Edynburskim, Naczelnny Wódz i Minister Spraw Wojskowych zgodził się na :

(1) Odkomenderowanie ok. 22 profesorów, docentów i asystentów lekarzy wojskowych do Wojskowego Szpitala Brytyjskiego w Edynburgu, jako kadrę wykładowców na Wydziale Lekarskim.

(2) Odkomenderowanie ok. 25 absolwentów medycyny, podporuczników i szeregowych służby zdrowia na przeciąg do sześciu miesięcy do Edynburga (czas uzależniony od ilości złożonych już przez absolwentów egzaminów dyplomowych) w celu złożenia egzaminów dyplomowych i uzyskania dyplomów lekarskich.

(3) Odkomenderowanie do Edynburga ok. 15-stu studentów medycyny dwóch ostatnich lat studiów lekarskich, podporuczników i szeregowych służby zdrowia dla kontynuowania swoich studiów lekarskich.

Historia Powstania Polskiego

W ten sposób formalności wojskowe, przydzielające Polskiemu Wydziałowi Lekarskiemu w Edynburgu zarówno profesorów, docentów i niehabilitowanych wykładowców, jak również i studentów, zostały uregulowane rozkazem Sztabu Naczelnego Wodza.

Komitet Organizacyjny P.W.L. zostaje rozszerzony. Powołani są do niego ponadto : prof. dr. Leon Lakner i prof. dr. Jakub Rostowski.

W prasie ogłoszony został komunikat Kom. Org. P.W.L., zawiadamiający cywilnych słuchaczy i słuchaczki Wydziałów Lekarskich Uniwersytetów Polskich, przebywających na terenie Wielkiej Brytanii i pragnących kontynuować swe studia na P.W.L. w Edynburgu, o warunkach przyjęcia i terminie składania podań. Również pragnący rozpocząć studia medyczne mogą składać swe podania.

Rozpatrywaniem wszystkich nadesłanych podań oraz kwalifikowaniem do przyjęcia na P.W.L., zajmuje się nieprzerwanie w ciągu następných dwóch miesięcy rozszerzony Komitet Organizacyjny P.W.L.

W toku dalszych konferencji, prowadzonych z władzami Uniwersytetu Edynburskiego, załatwiona została również, posiadająca zasadnicze znaczenie, sprawa udzielenia na czas wojny, profesorom, docentom i niehabilitowanym wykładowcom na Polskim Wydziale Lekarskim, prawa wykonywania zawodu lekarskiego w Wielkiej Brytanii. Praktyczne znaczenie tego zezwolenia, udzielonego przez Rząd Brytyjski, polegało na tem, iż dostęp do klinik i szpitali edynburskich, a więc tym samym i prowadzenie klinicznych zajęć dla przyszłych słuchaczy P.W.L., nie napotykały już na żadne trudności.

Kierownicy poszczególnych zakładów działów medycyny znaleźli gościnę w odpowiednich zakładach Uniwersytetu Edynburskiego dla nauczania : Anatomii, Fizjologii i Biologii. W tym celu przydzielony został Polskiemu Wydziałowi Lekarskiemu osobny budynek na Bristo Str., w dawnym Anatomicum.

Do załatwienia pozostawały jeszcze formalności natury ustawowoprawnej : redakcja tekstu Umowy między Rządem Polskim a Władzami uniwersyteckimi i ostateczne opracowanie Statutu P.W.L.

W dniu 14 stycznia 1941 r. Minister Profesor Kot przybył do Edynburga, gdzie, łącznie z prof. dr. A. Juraszem, Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego P.W.L., odbywa

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

konferencji z Wice-Kanclerzem Sir Thomas Holland'em, Dziekanem Wydziału Lekarskiego, prof. Sydney Smith'em oraz prof. Crew.

Następuje całkowite i ostateczne uzgodnienie, wypracowanych uprzednio przez Komitet Organizacyjny P.W.L., zasadniczych podstaw utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu.

Dla prawniczego opracowania tekstu Umowy pomiędzy Rządem Polskim a władzami uniwersyteckimi oraz Statutu P.W.L., wezwany został do Edynburga radca prawny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, p. L. Krajewski, który wraz z Sekretarzem Generalnym Uniwersytetu Edynburskiego, W. A. Fleming'em, uzgadnia ostateczną redakcję tekstów Umowy (Agreement) i Statutu P.W.L.

W dniu 24 lutego 1941 r. została podpisana Umowa pomiędzy Rządem Polskim a Uniwersytetem w Edynburgu.

Oto brzmienie tej Umowy :

UMOWA

pomiędzy Rządem Polskim a Uniwersytetem w Edynburgu w sprawie utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu.

Art. 1

Rząd Polski z jednej strony a Uniwersytet w Edynburgu z drugiej strony, w dążeniu do zacieśnienia i pogłębienia współpracy w dziedzinie kulturalnej pomiędzy Polską a Wielką Brytanią, zgadzają się na utworzenie z dniem 24 lutego 1941 r. Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu. (Polish School of Medicine at the University of Edinburgh.)

Art. 2

Polski Wydział Lekarski przy Uniwersytecie w Edynburgu będzie działał na podstawie Statutu, załączonego do niniejszej umowy, na którego brzmienie obie strony wyrażają zgodę.

Art. 3

Uniwersytet w Edynburgu zapewnia Polskiemu Wydziałowi Lekarskiemu dostarczenie pomieszczeń oraz udziela mu w

Historia Powstania Polskiego

miarę możności ułatwień w jego pracy naukowej i dydaktycznej. Inne koszty związane z funkcjonowaniem Wydziału ponosi Rząd Polski.

Art. 4

Umowa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej podpisania przez obie układające się strony.

Edinburgh, dnia 24 lutego 1941 r.

W imieniu Rządu Polskiego.
(—) *St. Kot.*

W imieniu Uniwersytetu
w Edynburghu.
(—) *Thomas H. Holland.*

Załączony do umowy Statut P.W.L. przy Uniwersytecie w Edynburgu brzmi :

STATUT

Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w
Edynburgu

(Polish School of Medicine at the University of Edinburgh)

§ 1

Polski Wydział Lekarski (P.W.L.) przy Uniwersytecie w Edynburgu jest Szkołą Akademicką w rozumieniu Ustawy o Szkołach Akademickich z dnia 15.III.1933 r. (Dzien. Ust. Nr. 1 poz. 6 z 1938 r.).

§ 2

Zadaniami P.W.L. są :

(1) Umożliwienie młodzieży polskiej na obczyźnie studiów lekarskich, a przez to dostarczenie Wojsku Polskiemu oraz Krajowi pełnowartościowych lekarzy.

(2) Doksztalcanie polskich lekarzy wojskowych.

(3) Podjęcie twórczej pracy naukowej w dziedzinie wiedzy lekarskiej.

§ 3

P.W.L. posiada prawo :

(1) Nauczania przedmiotów, których znajomość jest według obowiązujących w Polsce przepisów niezbędna do uzyskania stopnia lekarza i doktora Wszech Nauk Lekarskich.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

(2) Nadawania zgodnie z przepisami obowiązującymi w Polsce :

- (a) stopnia lekarza,
- (b) stopnia doktora wszech nauk lekarskich, o ile pozwolą na to warunki wojenne.

§ 4

Poziom nauczania oraz wymagania egzaminacyjne na P.W.L. powinny odpowiadać poziomowi i wymaganiom Wydziałów Lekarskich Uniwersytetów w Polsce oraz w miarę możliwości Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Edynburgu. Program nauczania P.W.L. obejmie również wykłady z zakresu medycyny wojskowej.

§ 5

Grono nauczycielskie P.W.L. składa się :

- (1) Z profesorów zwyczajnych, nadzwyczajnych, tytularnych i honorowych polskich wydziałów lekarskich, powołanych do nauczania na P.W.L. przez właściwe władze polskie w porozumieniu z władzami Uniwersytetu w Edynburgu ;
- (2) z profesorów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Edynburgu, wyznaczonych przez władze tegoż Uniwersytetu i zaproszonych przez właściwe władze polskie ;
- (3) z docentów polskich wydziałów lekarskich, powołanych do nauczania na P.W.L. przez właściwe władze polskie w porozumieniu z władzami Uniwersytetu w Edynburgu ;
- (4) z prelegentów niehabilitowanych, powołanych przez Radę Wydziałową P.W.L. za zgodą władz polskich i po zasięgnięciu opinii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Edynburgu.

§ 6

Władzami P.W.L. są :

- (1) Rada Wydziałowa.
- (2) Dziekan.

Historia Powstania Polskiego

§ 7

Rada Wydziałowa składa się :

- (1) z profesorów określonych w pkt. 1 i 2 § 5,
- (2) z jednego delegata docentów polskich, wybranego zwykłą większością głosów przez ogólne zebranie tych docentów.

§ 8

Rada Wydziałowa załatwia wszystkie sprawy dotyczące nauki i nauczania na P.W.L., w szczególności zaś ustala, w porozumieniu z Wydziałem Lekarskim Uniwersytetu w Edynburgu, program wykładów i ćwiczeń oraz kursów kształcących, jak również czuwa nad należyтым wykonaniem tego programu ; składa, w porozumieniu z władzami Uniwersytetu w Edynburgu wnioski w sprawie powoływania osób, wymienionych w pkt. 1 i 3 § 5, do grona nauczycielskiego Wydziału, w tym samym trybie powołuje komisje egzaminacyjne oraz ustala warunki przyjmowania studentów na P.W.L. ; opracowuje budżet Wydziału. Radzie Wydziałowej służą ponadto przewidziane w polskich przepisach obowiązujących kompetencje Senatu Akademickiego, o ile wykonywanie tych kompetencji jest potrzebne do należytego funkcjonowania Wydziału.

§ 9

Dziekan reprezentuje P.W.L., jest władzą zarządzającą Wydziału i wykonawcą uchwał Rady Wydziałowej ; przewodniczy z urzędu komisjom egzaminacyjnym, a nadto służy mu przewidziane w polskich przepisach obowiązujących kompetencje Rektora Szkoły Akademickiej, o ile wykonanie tych kompetencji jest potrzebne do należytego funkcjonowania Wydziału.

Uwaga : dotyczy to zwłaszcza nadawania stopni naukowych.

§ 10

Dziekanem P.W.L. jest jeden z profesorów polskich, wybrany przez Radę Wydziałową i zatwierdzony przez właściwe władze polskie po uzgodnieniu z władzami Uniwersytetu w Edynburgu.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

§ 11

Władze P.W.L. wymienione w § 6, działają w porozumieniu z władzami Uniwersytetu w Edynburgu, w każdym nieprzewidzianym tu wypadku, w którym porozumienia tego będą wymagały zasady zgodnej współpracy obu stron.

§ 12

Studenci P.W.L. posiadają prawa i obowiązki studentów szkół akademickich w Polsce, w granicach przepisów obowiązujących na Uniwersytecie w Edynburgu.

§ 13

Studenci opłacają, według przepisów Uniwersytetu w Edynburgu wpisowe w wysokości £ 2, 12, 6 rocznie. Wzajemnie otrzymują prawo do korzystania z biblioteki i czytelni uniwersyteckiej, bezpłatnego badania lekarskiego oraz z ćwiczeń i urzędzeń Wychowania Fizycznego.

§ 14

Pierwsze wnioski co do powołania polskich członków grona nauczycielskiego składa Komisja Organizacyjna P.W.L. wyznaczona przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 15

Pierwszy rok akademicki na P.W.L. rozpoczyna się z dniem 15 marca 1941 r. i kończy się z dniem 30 września 1941 r. Czas trwania roku akademickiego oraz jego początek w latach następnych odpowiada przepisom, obowiązującym na Uniwersytecie w Edynburgu.

§ 16

W sprawach, nieuregulowanych niniejszym statutem, stosuje się przepisy ustawy z dnia 15.III.1933 r. o Szkołach Akademickich.

Historia Powstania Polskiego

W dniu 24 lutego 1941 r. ukazał się następujący dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o Polskim Wydziale Lekarskim przy Uniwersytecie w Edynburgu :

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 24 lutego 1941 r.

o Polskim Wydziale Lekarskim przy Uniwersytecie w Edynburgu

Na podstawie art. 79 Ust. (2) Ustawy Konstytucyjnej stanowią co następuje :

§ 1

Utworzony na czas trwania wojny na mocy umowy z dnia 24.II.1941 r. pomiędzy Rządem Polskim a Uniwersytetem w Edynburgu (Szkocja) Polski Wydział Lekarski przy Uniwersytecie w Edynburgu uznaje się za jednowydziałową szkołę akademicką.

§ 2

- (1) Organizację Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu określa Statut Wydziału stanowiący załącznik do umowy, wymienionej w art. 1.
- (2) Ilekroć w Statucie powyższym jest mowa o właściwych władzach polskich należy przez to rozumieć Ministra Spraw Wewnętrznych (ew. Radę Ministrów).

§ 3

Czynności Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przewidziane w ustawie z dnia 15.III.1933 r. o Szkołach Akademickich, wykonywa w stosunku do Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 4

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 5

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów	Prezydent Rzeczypospolitej
(—) Władysław Sikorski.	(—) Władysław Raczkiewicz.
	Minister Spraw Wewnętrznych
	(—) Stanisław Kot.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Podpisanie i ogłoszenie wszystkich tych trzech wyżej podanych aktów oficjalnych zamyka właściwy okres organizacyjny powstania Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Komitet Organizacyjny P.W.L. opracował szczegółowy rozkład wykładów i zajęć praktycznych na rok akademicki 1941, ponadto zaś na mocy powziętej uchwały postanowił bezwarunkowe utrzymanie wszystkich wykładów, ćwiczeń praktycznych oraz egzaminów przejściowych i końcowych na tym samym wysokim poziomie, jaki cechował studia lekarskie w Polsce, uznając za niedopuszczalne nadanie studiom na P.W.L. charakteru t.zw. "skróconych studiów czasu wojennego".

W dniu 4 marca 1941 r. rozkazem Dowództwa I Korpusu odkomenderowanych zostało na studia w Edynburgu 46 wojskowych, absolwentów i studentów medycyny. Z pośród słuchaczy i słuchaczek cywilnych, którzy złożyli swe podania o przyjęcie na P.W.L. zakwalifikowanych zostało 30 osób, w tym 20 kobiet.

Na podstawie paragrafu 7-go Statutu o Polskim Wydziale Lekarskim przy Uniwersytecie w Edynburgu, załączonego do zawartej w dniu 24 lutego 1941 r. Umowy między Rządem Polskim a Uniwersytetem Edynburskim, ukonstytuowała się w dniu 11 marca 1941 r. Rada Wydziałowa Polskiego Wydziału Lekarskiego, w której skład weszli :

Ze strony polskiej : Prof. dr. Jerzy Fegler, prof. dr. Antoni Jurasz, prof. dr. Włodzimierz Koskowski, prof. dr. Leon Lakner, prof. dr. Tadeusz Rogalski, prof. dr. Jakub Rostowski. Jako delegat docentów do Rady Wydziałowej wszedł doc. dr. Adam Elektorowicz.

Ze strony Uniwersytetu Edynburskiego : Prof. F. A. E. Crew (Genetyka), Prof. L. S. P. Davidson (Medycyna wewnętrzna), Prof. A. M. Drennan (Anatomia patologiczna), Prof. M. W. Johnstone (Ginekologia i położnictwo), Prof. Charles McNeil (Pediatria), Prof. G. F. Marrian (Chemia), Prof. T. J. Mackie (Mikrobiologia), Prof. Sydney Smith (Medycyna Sądowa).

Na tym samym posiedzeniu jednogłośnie obrany został Dziekanem Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu prof. dr. Antoni Jurasz.

Dziekan Wydziału Lekarskiego U.E., Prof. Sydney Smith, w gorących i serdecznych słowach powitał nowoutworzony Polski Wydział Lekarski i jego władze, zapewniając, iż Wydział

Historia Powstania Polskiego

Lekarski Uniwersytetu Edynburskiego uczyni wszystko co jest w jego mocy, by ułatwić pracę polskiemu Gronu Nauczycielskiemu i studentom, oraz by stworzyć najkorzystniejsze warunki dla rozwoju tej polskiej placówki naukowej.

Imieniem P.W.L. odpowiedział Dziekan prof. dr. A. Jurasz, zapewniając z kolei, że polski świat lekarski wiernie przechowa w pamięci dowody serdeczności i koleżeństwa, okazane mu przez kolegów szkockich, w tym, tak ciężkim dla polskiej nauki, okresie.

Datę uroczystego otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu wyznaczono na dzień 22 marca 1941 r. o godz. 2,30 p.poł.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Tak w świetle dokumentów oficjalnych i dat przedstawia się historia utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu.

Okres, który zamyka się pomiędzy datą 22 października 1940 r. (udzielenie przez Rząd pełnomocnictw prof. dr. A. Juraszowi dla prowadzenia pertraktacji), a dniem 22-go marca 1941 r. (uroczyste otwarcie Polskiego Wydziału Lekarskiego), wypełniony został ogromną pracą organizacyjną, wykonaną przez Komitet Organizacyjny P.W.L., pod kierownictwem prof. dr. A. Jurasza.

Przychylnie i pełne zrozumienia stanowisko Premiera Rządu i Naczelnego Wodza, gen. Władysława Sikorskiego, i szczególnie gorące poparcie i pomoc, jakich udzielał Komitetowi Organizacyjnemu P.W.L., Minister prof. Stanisław Kot, jak również wybitna pomoc Władz Wojskowych, umożliwiły utworzenie Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Ze strony Władz Uniwersytetu Edynburskiego, a zwłaszcza inicjatora utworzenia P.W.L. przy Uniwersytecie Edynburskim, prof. A. F. Crew, a także ze strony Wice Kanclerza, Sir Thomas Holland i Dziekana Wydziału Medycznego, prof. Sydney Smith, Komitet Organizacyjny P.W.L. spotkał się nie tylko z jak najdalej idącymi ułatwieniami, ale ponadto z wielką życzliwością i serdecznością, które przyspieszyły powstanie P.W.L. i zapewniły mu jaknajpomyślniejszy rozwój.

Uroczysty akt otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu dokonany został przez Prezydenta Rzplitej, Władysława Raczkiewicza, w dniu 22 marca 1941 r., przy zachowaniu najwyższego ceremoniału, przewidzianego przez regulamin Uniwersytetu Edynburskiego i stanowił końcowy moment powstania tej polskiej placówki naukowej na obczyźnie.

Nadanie w tym samym dniu, 22 marca 1941 r. Honorowego Doktoratu Praw Prezydentowi Rzplitej przez Uniwersytet Edynburski było miarą szacunku, okazanego Głowie Państwa, którego ducha niezłamały najsrozsze cierpienia.

II

UROCZYŚĆ OTWARCIA POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO W EDYNBURGU, DNIA 22 MARCA 1941 r.

22 marca 1941 r. Pan Prezydent Rzplitej Władysław Raczkiewicz przybył do Edynburga by dokonać uroczystego aktu otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Uroczystość odbyła się w Wielkiej Auli, w M'Ewan Hall, która po raz pierwszy od czasu wybuchu wojny zostaje użyta dla uroczystego publicznego obchodu.

O godz. 2,30 pp., na Teviot Place, przed okazałym budynkiem M'Ewan Hall ustawia się w trójszeregu, z orkiestrą kobziarzy na czele, honorowa kompania "University Senior Training Corps", pod dowództwem kpt. F. J. Moffat, która oddaje honory wojskowe przybyłemu Prezydentowi Rzplitej. Pan Prezydent, przy dźwiękach polskiego Hymnu Narodowego, przechodzi przed frontem oddziału. Przy głównym wejściu wita Go Wice-Kancelarz Uniwersytetu, Sir Thomas Holland, w czarnej, suto haftowanej srebrem, historycznej szacie Rektora, poczem wprowadza Pana Prezydenta do Auli.

Powitany przez Lorda Provosta Edynburga, Sir Henry Steele'a, reprezentującego na tej uroczystości, na podstawie przysługujących mu praw, Osobę Króla, zajmuje Pan Prezydent miejsce po prawej stronie na podium, które Lord Provost oddaje Mu, jako Głowie obcego, a zaprzyjaźnionego państwa.

Środkowy fotel, ozdobiony insygniami najwyższej władzy uniwersyteckiej, zajmuje Sir Thomas Holland, po lewej stronie zasiada Lord Prezydent Rady, Sir John Anderson, jeden z czterech członków Izby Gmin, reprezentujących w Parlamencie Uniwersytety Szkockie, oraz Lord Provost, Sir Henry Steele.

Na podium zajmują miejsca : Minister prof. Stanisław Kot, Sheriff of the Lothian C. H. Brown, Lord Rosebery, Komisarz Obrony Narodowej na Szkocję, Senat Akademicki, oraz Wydział Lekarski, z Dziekanem, prof. Sidney Smith na czele. Obok nich siedzą : Dziekan nowokreowanego Polskiego

UNIVERSITY OF EDINBURGH

INAUGURATION

of the

POLISH SCHOOL OF MEDICINE

McEWAN HALL

SATURDAY, 22nd MARCH 1941

at 3 p.m.

Sir THOMAS HOLLAND, K.C.S.I., K.C.I.E., D.L., LL.D.,
F.R.S., Vice-Chancellor and Principal, will preside

Klasyka Nr. 9.—Program otwarcia P.W.L. w McEwan Hall.

MUSICAL PROGRAMME

From 2.30—3 p.m. the following programme of music will be performed on the Grand Organ by Mr W. Greenhouse Allt, Mus.Doc., F.R.C.O., F.T.C.L., Organist to the University

Pomp and Circumstance March in G Major . . . *Edward Elgar*

Prelude in C Minor

Nocturne in G Minor *Chopin*

Polonaise in A Major

Solemn Melody *Walford Davies*

Minuet in G

Melody in B Flat *Paderewski*

Trumpet Voluntary *Henry Purcell*

Polish and Scottish airs *arr. Sigismund Stojowski and W.G.A.*

Mediaeval Students' Song—"Gaudemus igitur" . . . *Traditional*

NOTE.—In the event of an "Alert" sounding during the Ceremony, members of the audience who wish to leave the hall are asked to do so as quietly as possible.

THE DARTER PRESS

ORDER OF PROCEEDINGS

o o

THE NATIONAL ANTHEM OF POLAND

Prayer by the Dean of the Faculty of Divinity.

THE VICE-CHANCELLOR invites the President of the Polish Republic to inaugurate the Polish School of Medicine.

THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF POLAND formally constitutes the School and announces the appointment of the Dean and Members of the Polish Faculty of Medicine.

THE LORD PRESIDENT OF THE COUNCIL conveys the good wishes of the British Government and the British Universities.

THE POLISH MINISTER OF THE INTERIOR thanks the Lord President of the Council.

THE DEAN OF THE FACULTY OF MEDICINE OF THE UNIVERSITY OF EDINBURGH welcomes the Polish Faculty.

THE DEAN OF THE POLISH FACULTY OF MEDICINE replies.

CEREMONY OF LAUREATION

THE DEAN OF THE FACULTY OF LAW presents President Raczkiewicz for the Honorary Degree of Doctor of Laws.

THE VICE-CHANCELLOR confers the Degree.

Address by THE PRESIDENT.

Benediction.

THE NATIONAL ANTHEM OF THE BRITISH EMPIRE

PROGRAM

o o

POLSKI HYMN NARODOWY

Dziękam Wydziału Teologicznemu odmawia modlitwę.

Wice-Kancierz zaprasza Prezydenta Rzeczypospolitej do otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej uroczysto: otwiera Polski Wydział Lekarski i ogłasza nazwiska Dziekana oraz członków Wydziału.

Lord Prezydent Rady składa życzenia Rządowi Brytyjskiego i Uniwersytetów Brytyjskich.

Minister Spraw Wewnętrznych Rzeczypospolitej Polskiej dziękuje Lordowi Prezydentowi.

Powitanie Polskiego Wydziału Lekarskiego przez Dziekana Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego.

Odpowiedź Dziekana Polskiego Wydziału Lekarskiego.

CEREMONIAL NADANIA HONOROWEGO DOKTORATU

Dziekan Wydziału Praw przedstawia Pana Władysława Raczkiewicza Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do Doktoratu Praw honoris causa.

Wice-Kancierz dokonuje promocji.

Przemówienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Błogosławieństwo.

HYMN NARODOWY IMPERIUM BRITYJSKIEGO

Rycina Nr. 1.—M'Ewan Hall na Teviot Place, gdzie odbyła się uroczystość otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniw. w Edynburgu, w dniu 22 marca 1941 r.

Rycina Nr. 2.—Pan Prezydent R. P. Władysław Raczkiewicz przechodzi przed frontem kompanii honorowej "University Senior Training Corps". (Obok) kpt. F. J. Moffat. (W głębi) Minister prof. Stanisław Kot.

Rycina Nr. 3.—Wice-Kanclerz Sir Thomas Holland wita na progu M'Ewan Hall Pana Prezydenta R.P. (Obok) Minister prof. Stanislaw Kot.

Rycina Nr. 4.—Pan Prezydent R.P. wkracza na podium w M'Ewan Hall.

Uroczystość Otwarcia Polskiego

Wydziału Lekarskiego, prof. dr. A. Jurasz, oraz Grono Nauczycielskie P.W.L.

Na tle barwnych strojów, w jakie przybrani są przedstawiciele władz Uniwersytetu Edynburskiego, wyróżniają się wojskowe mundury polskiego Grona Nauczycielskiego.

Pierwsze rzędy w Wielkiej Auli zajmują, również w strojach historycznych, przedstawiciele miejscowych Władz Muncypalnych, oraz przedstawiciele Wojsk Polskich w Szkocji; gen. dyw. dr. M. Kukiel, Szef Służby Zdrowia Sztabu N.W. ppłk. dr. Gergovich, Szef Służby Zdrowia I Korpusu ppłk. dr. Kurtz.

Salę wypełniają liczni przedstawiciele społeczeństwa edynburskiego, miejscowych instytucji naukowych, oraz przybyli goście polscy. Osobną grupę stanowią słuchaczki i słuchacze P.W.L., niemal wszyscy w mundurach wojskowych, oraz delegacje szkockiej młodzieży akademickiej. Ogółem na sali obecnych jest około 1.500 osób.

Zanim rozpoczęła się właściwa uroczystość otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego, znakomity organista edynburski, dr. muzyki W. Greenhouse, wykonał na wielkich organach program muzyczny, składający się z utworów Szopena, Paderewskiego i kompozytorów angielskich.

Odegranie Polskiego Hymnu Narodowego rozpoczyna uroczysty obchód otwarcia P.W.L., poczym Dziekan Wydziału Teologicznego U.E., Prof. W. A. Curtis, odmawia modlitwę.

W ogólnym skupieniu padają słowa modłów, by ci, co walczą na morzach, lądzie i powietrzu wrócili do swych domów zdrowi, oraz by Błogosławieństwo Boże spoczęło na dziele, którego rozpoczęcie dokonywa się obecnie.

Pierwsze, wstępne przemówienie wygłasza Wice-Kancelarz Uniwersytetu Edynburskiego, Sir Thomas Holland.

Uroczystość Otwarcia Polskiego

Oto angielski tekst tego przemówienia :

We have met to-day for a ceremony which is unique in the history of this University, and, so far as I know, without precedent of any sort ; for the circumstances in which the Government of Poland and the authorities of this University have agreed on a measure of union, has never, since universities were founded, occurred in the civilized world.

Wars have occurred in every century ; countries have been invaded by superior forces, and local institutions have been brought under the control of a conqueror ; but never before, since their rise in the fourteenth century, have universities in any country been ruthlessly destroyed.

For any approach to a precedent we have to go back another eight centuries to the time when the schools of the Roman Empire were swept away by other Teutonic savages, who in that way inaugurated the Dark Ages. But a not-very-cheerful critic reminded me this morning that this reference to the fall of the Roman Empire suggests that history may repeat itself to *our* own embarrassment. Yes ; history may repeat itself ; but in unexpected ways, and, to the superstitious, in disconcerting ways ; for, as you know, we have been busy during the past few weeks in sweeping up the fragments of a jerry-built Roman Empire.

With the revival of learning in the Middle Ages universities were founded distinctively as *studia generalia*, institutions to which scholars were welcomed from all countries, students earnestly seeking and anxious to extend knowledge of the truth. And among the very first group of these institutions was the Jagiellonic University of Cracow, which was extended in 1400 to include a faculty of theology, and so to become a real *studium generale*.

So Cracow grew, and, with the Renaissance, maintained its reputation as a great home of liberal education for just 540 years, when, like its sister universities, it was destroyed to satisfy the personal ambitions of an uneducated megalomaniac and his coterie of atavistic savages. But they, in their ignorance, have done even a greater harm to the universities of Germany, where more than a score have been closed, whilst those that remain will never, for generations, regain the place of respect which once German universities held in the civilized

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

world. Meanwhile, Cracow will rise again as a *studium generale*, a nursery of truth for all peoples, nations and tongues.

I mention Cracow merely as a type of the dozen Polish universities, because it is the oldest, and through all previous times of trouble has been allowed to continue its pursuit of learning. It has turned out poets and historians of great distinction of whom, because of our linguistic limitations, we know too little. But of those Poles who have published their works in the universal language of music, everyone knows of Chopin and Paderewski. The scientific and a wider world, too, revere the names of two famous Cracow graduates, Nicolaus Copernicus, who, in a double sense, revolutionised astronomy in the sixteenth century, and Marie Skłodowska, known to fame as Madame Curie. There are many other eminent Polish workers in science, although less known to the general public, of whom Poland may well be proud, as the graduates of her great universities.

But in a special and a most significant way our simple ceremony this afternoon will prove to be another instance of history repeating itself. Although the earliest universities obtained their distinctive characteristics through efforts to provide instruction of a sort beyond that given by the older monastic and cathedral schools, many of them, like Salerno, the oldest of all universities, grew out of still older schools of medicine. Through the teaching there of medicine—distinguished by a catholic spirit when Jews were the object of religious persecution throughout Europe—Salerno acquired a wide reputation long before its constitution as a general university.

This afternoon a new Faculty of Medicine is to be inaugurated by the President of Poland. Around this nucleus of less than a dozen professors and forty-six students will grow another great school of medicine, which will extend, I hope, so quickly and so strongly that the Edinburgh cradle will barely be large enough to hold it before it is free again to return to its native land in Central Europe. And when it returns home it will inaugurate a new era as the foundation Faculty of the rejuvenated universities of Poland.

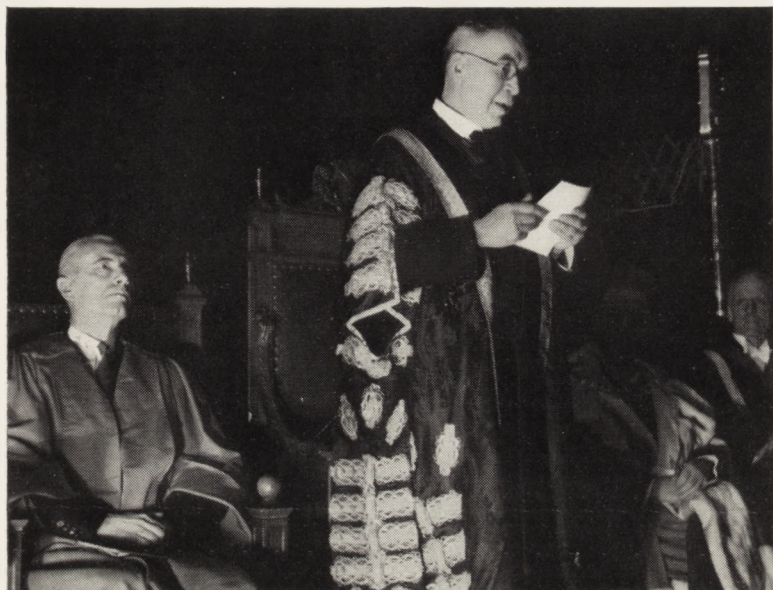
In the House of Commons, 137 years ago and in nearly parallel circumstances, the younger William Pitt used words that one might hear any day from our present Prime Minister. These were his words :

“ We are come to a new era in the history of nations ;

Uroczystość Otwarcia Polskiego

we are called to struggle for the destiny, not of this country alone, but of the civilized world. . . . It is not for ourselves that we submit to unexampled privations. We have for ourselves the great duty of self-preservation to perform ; but the duty of the people of England now is of a nobler and higher order. We are, in the first place, to provide for our security against an enemy whose malignity to this country knows no bounds ; but this is not to close the views or the efforts of our exertion in so sacred a cause. Amid the wreck and misery of nations, it is our just exultation, that we have continued superior to all that ambition or that despotism could effect, and our still higher exultation ought to be, that we provide not only for our own safety, but hold out a prospect to nations, now bending under the iron yoke of tyranny, what the exertions of a free people can effect ; and that at least in this corner of the world, the name of liberty is still revered, cherished and sanctified.”

Your Excellency, it is our “ just exultation ” that we have brought to bay a brutal tyrant of a much lower ethnographic type than Napoleon ; and this simple ceremony is an indication of our “ higher exultation ” in the prospect of freedom for the great universities of your land. Eleven years after William Pitt made that famous speech, the would-be invader met his Waterloo ; but things move more quickly now, and in fewer than seventy-two months I hope to be nominating delegates to represent Edinburgh at another ceremony—one to inaugurate the rebuilding of the great medical schools in Poland. I therefore invite Your Excellency now to give your sanction to the first and the preparatory steps which we intend to take this day in the capital of Scotland.

Rycina Nr. 5.—Wice-Kanclerz Sir Thomas Holland wygłasza wstępne przemówienie. (Z lewej) Pan Prezydent R.P.; (z prawej) Sir John Anderson.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Przemówienie Wice-Kanclerza, Sir Thomas Holland'a w polskim przekładzie :

“Zebraliśmy się dziś na uroczystości, która jest czymś niezwykle w dziejach edynburskiego uniwersytetu i, o ile mi jest wiadome, jest bez precedensu w historii, ponieważ okoliczności, w których Rząd Polski i władze tego uniwersytetu zawarły swój układ, nie zachodziły w cywilizowanym świecie, odkąd istnieją uniwersytety.

Wojny zdarzały się w każdym stuleciu. Kraje podlegały najazdom przeważających sił nieprzyjacielskich, a zdobywca kontrolował instytucje podbitych krajów,—wszakże nigdy, od czasów, gdy w XIV stuleciu rozkwitły pierwsze uniwersytety, nie zdarzyło się jeszcze, by w którymkolwiek kraju zostały one bezlitośnie zniszczone.

By odnaleźć cokolwiek podobnego, musimy cofnąć się myślą o osiem stuleci, do tych czasów, gdy szkoły Rzymskiego Imperium zostały zmiecione przez falę teutońskich barbarzyńców, którzy tą drogą zainaugurowali mroki Średniowiecza. Zwrócono mi dziś rano uwagę, że powoływanie się w chwili obecnej na upadek Imperium Rzymskiego mogłoby nasunąć nam myśl, że historia powtarza się i że tym razem ku naszemu nieszczęściu może się również powtórzyć. Tak jest. Historia może się powtarzać, lecz w jakże nieprzewidziany i zaskakujący przesądnych sposób. Jak Państwu wiadomo, w ciągu ostatnich paru tygodni to my właśnie burzyliśmy lichy sklecone Rzymskie Imperium.

Wraz z odrodzeniem nauczania w Wiekach Średnich, uniwersytety zostały utworzone, jako “*Studia Generalia*”, jako instytucje, stojące otworem dla studentów i uczonych wszystkich krajów, dla każdego, kto poważnie pracował nad zdobyciem wiedzy i poznaniem prawdy. Jedną z najwcześniejszych takich instytucji był Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, który w roku 1400 stał się prawdziwym “*Studium Generale*”, z Wydziałem Teologicznym.

Kraków, rozwijając się i poprzez Odrodzenie i w ciągu 540 lat następnych, cieszył się w świecie opinią kolebki wolnego nauczania aż do czasu, gdy wraz z innymi, bratnimi Wszechnicami polskimi, został zniszczony, by zadowolić osobistą ambicję nieuka megalomana i jego klikę atawistycznych dzikusów.

Lecz ci sami ludzie—w swym nieuctwie—uczynili jeszcze większą krzywdę uniwersytetom niemieckim, z których wiele

Uroczystość Otwarcia Polskiego

zostało zamkniętych, innym zaś nie uda się nawet w ciągu wielu przyszłych pokoleń odzyskać tego poszanowania, którym cieszyły się niegdyś w cywilizowanym świecie niemieckie uniwersytety. Kraków natomiast, odrodzi się znów, jako "Studium Generale", jako kolebka prawdy i wiedzy dla wszystkich narodów.

Wymieniam Kraków li tylko jako przykład jednej z wielu polskich wyższych uczelni, dlatego, że jest on najstarszym i ponieważ nawet we wszystkich poprzedzających burzliwych okresach jego istnienia, mógł on nieprzerwanie kontynuować swą działalność. Wydał wybitnych historyków i poetów, o których wiemy niestety mało, ponieważ pisali w obcym dla nas języku. Wszakże ci Polacy, którzy przemawiali ogólnoludzkim językiem muzyki, znani są całemu światu. Każdy słyszał o Szopenie i Paderewskim. Zarówno świat naukowy, jak i laicy, znają też i cześć imiona dwóch sławnych wychowanków Uniwersytetu krakowskiego Mikołaja Kopernika, który zrewolucjonizował astronomię w 16-tym stuleciu, oraz Marii Skłodowskiej, znanej jako Madame Curie.

Jest wielu innych wybitnych polskich naukowców, z których Polska może być dumna, mniej znanych szerokiemu ogółowi, a którzy wyszli z Jej wielkich uniwersytetów.

Ale pod innym jeszcze—i bardzo szczególnym—względem nasza dzisiejsza skromna uroczystość może świadczyć o tym, że historia istotnie powtarza się. Aczkolwiek charakterystyczną cechą najwcześniejszych już uniwersytetów były usiłowania nauczania w duchu niepodobnym do tego, który panował w starych szkołach klasztornych i kościelnych, wszakże wiele z nich, jak np.—najdawniejszy z pośród wszystkich—uniwersytet w Salerno, powstało z jeszcze starszych szkół medycznych. Przez to, że w okresie religijnych prześladowań Żydów w całej Europie, duchem panującym w nauczaniu medycyny w Salerno, była jego dostępność dla wszystkich, szkoła tamtejsza zdobyła sobie wielki rozgłos, na długo zanim przekształciła się w ogólny Uniwersytet.

Pan Prezydent Rzplitej Polskiej powoła dziś do życia nowy fakultet medyczny. Dokoła tego załączka, liczącego w chwili obecnej zaledwie 12 profesorów i lektorów, 46 studentów, rozrastać się będzie wielki Wydział Lekarski i—mam nadzieję—rozwinie się tak szybko i potężnie, że edynburska kolebka nie będzie dość obszerna, by go mieścić, aż do czasu, gdy powróci on do swojej Ojczyzny w Europie Środkowej. A gdy

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

wróci do domu, zainauguruje nową erę, jako podwalina wskrzeszonych Uniwersytetów polskich.

Przed 137 laty, w Izbie Gmin i w okolicznościach podobnych do dzisiejszych, William Pitt, młodszy, użył słów, które mogliśmy również i dziś usłyszeć z ust naszego obecnego Premiera.

“ Wkroczyliśmy w nową erę w historii narodów. Jesteśmy powołani do walki nie tylko o nasz kraj, lecz i o los całego cywilizowanego świata. To nie tylko w imię naszego własnego dobra przyjęliśmy na siebie bezprzykładne umartwienia. Wobec samych siebie mamy wielki obowiązek samozachowania, lecz obowiązek ludu angielskiego jest dzisiaj wyższego i szlachetniejszego rodzaju. Musimy przede wszystkim zabezpieczyć nasz kraj przed nieprzyjacielem, którego nienawiść dla nas jest bez granic. Lecz niech ten wzgląd nie przesłania nam horyzontu i nie zmniejsza naszych wysiłków w walce o tak świętą sprawę. W obliczu niedoli i nieszczęść narodów jest naszą słuszną dumą to, iż górujemy nad wszystkim, co zdołały uzyskać pycha i despotyzm. Lecz jeszcze większą dumą winno nas napawać, że walczymy nie tylko o własne bezpieczeństwo, lecz przede wszystkim, że pokazujemy narodom, uginającym się dziś pod żelaznym jarzmem tyranii, czego potrafi dokonać wolny lud i że przynajmniej w tym zakątku świata imię wolności jest jeszcze szanowane, umiłowane, święte ”.

Panie Prezydencie, przedmiotem naszej “ słusznej dumy ” jest to, że stanęliśmy w poprzek drogi brutalnego tyrana o typie antropologicznie znacznie niższym niż Napoleon. Zaś ta skromna uroczystość jest zapowiedzią naszej jeszcze większej radości, którą już dziś odczuwamy, na myśl o odzyskaniu wolności przez wielkie uniwersytety Pańskiego Kraju. 11 lat po sławnej mowie Pitta niedoszły najeźdźca naszego kraju znalazł swoje Waterloo. Lecz dziś wypadki toczą się szybciej i mam nadzieję, że wcześniej aniżeli za 72 miesiące, będę mógł wyznaczyć przedstawicieli Uniwersytetu edynburskiego na inną uroczystość : na Inaugurację odbudowanych sławnych Wydziałów Lekarskich w Polsce.

Proszę Pana Prezydenta o uprawomocnienie tego pierwszego i wstępnego aktu, którego dziś w stolicy Szkocji zamierzamy dokonać.”

Uroczystość Otwarcia Polekiego

Po ukończeniu mowy Wice-Kanclerza Sir Thomas Hollanda, powstaje Pan Prezydent Rzplitej i ogłasza, na podstawie Umowy zawartej w dniu 24 lutego 1941 r. pomiędzy Rządem Polskim a Uniwersytetem Edynburskim, Polski Wydział Lekarski przy tym Uniwersytecie za otwarty.

Następnie Pan Prezydent ogłasza nazwiska, zamianowanych członków Rady Wydziałowej Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu, w osobach: prof. dr. Jerzego Feglera, prof. dr. Antoniego Jurasza, prof. dr. Włodzimierza Koskowskiego, prof. dr. Leona Laknera, prof. dr. Tadeusza Rogalskiego, prof. dr. Jakuba Rostowskiego, docenta dr. Adama Elektorowicza oraz

zatwierdza na stanowisku Dziekana, Profesora dr. Antoniego Jurasza, obranego przez Radę Wydziałową Dziekanem Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu, na rok akademicki 1941/42.

Wielka Aula, która była świadkiem wielu podniosłych uroczystości akademickich w przeszłości, rozbrzmiewa nie-milnącymi oklaskami, które zamieniają się w olbrzymią owację na cześć Polski.

Rycina Nr. 6.—Pan Prezydent R.P. ogłasza akt otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Następnie zabiera głos Lord Prezydent Rady, Sir John Anderson.

Oto angielski tekst jego przemówienia :

YOUR EXCELLENCY, MR VICE-CHANCELLOR, MY LORD PROVOST,
MY LORDS, LADIES AND GENTLEMEN

This is an interesting and moving occasion. It symbolises, I venture to think, the identity of interest and unity of effort that we see exhibited in other spheres between the British Government and people and the Governments and peoples of smaller States that are making common cause with us against a ruthless aggressor.

H.M. Government have been happy to afford to the President and Government of the Polish Republic within these shores—not an asylum or sure refuge, for that we do not vouchsafe—but the opportunity of maintaining their sovereign State during what we know is only a period of temporary exile and of organising in our midst redoubtable forces that are taking, and will continue to take in increasing measure, their part with us in waging the struggle to which we have dedicated all our resources until final and complete victory is won.

In the course of my daily work I am constantly receiving fresh evidence of the fine achievements of the Polish forces by sea, in the air and on the land in various theatres of war. We share, as hosts, with our Polish friends some measure of their pride in these achievements. I know how warm is the welcome that has been accorded to the Polish Army here in Scotland, and I know how favourably the quality and demeanour of these units have impressed all those who have been in touch with them.

From a purely academic standpoint the occasion is one of exceptional interest. As the Vice-Chancellor has noted, we are at once making history and recalling history. It is a matter of record beyond dispute that many of the most venerable university institutions in the Old World had their origin in just such a movement as we are witnessing at this instant—a band of scholars, far from home, gathering together in a guild or fellowship to preserve the culture of their forbears and hold aloft the torch of learning. Oxford, as we are told, had its origin in a migration of scholars from the University of Paris. Paris itself, a prototype for this purpose, recognised four “nations” as they were called; and examples could

Uroczystość Otwarcia Polskiego

easily be multiplied. There is this difference to-day—again as the Vice-Chancellor has reminded us—the founders of this new college do not find themselves standing alone.

By accepted tradition Universities have been accustomed to disregard boundaries of race and jurisdiction.

As a Member of H.M. Government, as a Graduate of this University, and as one of the representatives of the four Scottish Universities in Parliament, I am delighted to have an opportunity of taking part in this ceremony and of offering the most hearty welcome to the Polish School of Medicine now in being.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Polski przekład mowy Sir John Andersona :

“ Uroczystość dzisiejsza jest zastanawiająca i wzruszająca. Jest ona—moim zdaniem—symbolem tych wspólnych interesów i złączonych wysiłków, jakie widzimy w innych dziedzinach współdziałania pomiędzy Rządem Jego Królewskiej Mości i Narodem Brytyjskim, a Rządami i Narodami mniejszych państw, złączonych z nami we wspólnej walce przeciwko bezwzględnemu najeźdźcy.

Rząd Jego Królewskiej Mości jest szczęśliwy, że mógł ofiarować na swojej ziemi Prezydentowi i Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej nie tyle schron bezpieczny—gdyż tego przyrzec nie możemy,—lecz raczej możność zachowania suwerenności Państwa Polskiego, na okres, który, w naszym przekonaniu, jest jedynie okresem czasowego uchodźstwa. Jest również rad, że dał Rządowi Polskiemu na tej ziemi możność zorganizowania swej Armii, uczestniczącej już w coraz większym stopniu we wspólnej walce, której poświęciliśmy wszystkie nasze zasoby by osiągnąć ostateczne i całkowite zwycięstwo.

W toku mojej codziennej pracy stale odbieram coraz to nowe dowody znakomitych wyczynów Polskich Sił Zbrojnych na morzu, w powietrzu i na lądzie, na rozlicznych terenach działań wojennych. Jako gospodarze jesteśmy dumni z osiągnięć naszych polskich przyjaciół. Wiem, jak gorąco została przyjęta Armia Polska tu w Szkocji. Wiem też, jak ocenione zostały wartość i waleczność tej Armii przez wszystkich, którzy się z nią zetknęli.

Z czysto akademickiego punktu widzenia uroczystość ta szczególnie zasługuje na uwagę. Jak to Pan Wice-Kanclerz zaznaczył, jednocześnie tworzymy historię i wskrzeszamy ją. Nie ulega wątpliwości, że wiele wśród najbardziej szanowanych uniwersytetów Starego Świata powstało z takiego właśnie wydarzenia, którego świadkami jesteśmy dzisiaj. Oto grupa uczonych, zdala od kraju rodzinnego, organizowała się w bractwa lub związki, by przechowywać ojczystą kulturę i wysoko trzymać pochodnię nauki. Oxford, jak wiemy, zawdzięcza swoje powstanie uczonym emigrantom z Uniwersytetu paryskiego.

Uniwersytet paryski, jako prototyp pod tym względem, sam dzielił się na cztery t.zw. “nacje”. Takich przykładów możnaby przytoczyć немало. Istnieje jednak pewna różnica,

Uroczystość Otwarcia Polskiego

jak o tym również już wspomniał Pan Wice-Kanclerz, a mianowicie ta, że założyciele tego nowego wydziału nie są tu osamotnieni. Tradycją bowiem uniwersytetów jest, że nie uznają one ani różnic rasowych, ani odrębności państwowo-prawnych.

Jako członek Rządu Jego Królewskiej Mości, jako wychowanek tego Uniwersytetu, i jako jeden z reprezentantów czterech szkockich Uniwersytetów w Parlamencie, jestem szczęśliwy, że mogę brać udział w tej uroczystości i gorąco powitać Polski Wydział Lekarski w Edynburgu.”

Rycina Nr. 7.—Minister prof. Stanisław Kot wygłasza przemówienie na uroczystości otwarcia P.W.L.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Następnie zabiera głos Minister Spraw Wewnętrznych Rzplitej, prof. Stanisław Kot.

Angielski tekst przemówienia ministra prof. Stanisława Kota :

“ We are participating to-day in an unusual ceremony, unheard of before in the history of University education—the hospitable opening of the walls of a university to create within its organisation a special faculty for the exiles from another country.

The University of Edinburgh, distant though it may be from Poland, has not been unfamiliar to her in the past. Among the Scottish emigrants who centuries ago had come to live in Poland, there was one who founded a scholarship for Protestant ministers in Poland to study at the University of Edinburgh. Owing to this foundation, Polish students made their appearance here in the seventeenth and eighteenth centuries.

As the seat of the Common Sense philosophy the University of Edinburgh attracted the attention of John Śniadecki, mathematician and astronomer, the rector of Cracow University, at the end of the eighteenth century. Dugald Stewart was Śniadecki's master in the school of thought which he propagated in Poland. Accepting the priority of Edinburgh University in the field of medicine, Śniadecki sent here his younger brother Andrew, who, after having studied under Andrew Duncan, Alexander Monroe and James Gregory, became on his return to Poland the organiser of modern medical science at the University of Vilna ; this in turn became a model for the reform of the medical faculty at the University of Cracow. It was also from Edinburgh that Andrew Śniadecki brought home the inspiration to prepare the first Polish fundamental manual of organic chemistry.

The many-sided genius of Andrew Duncan also encouraged Śniadecki to many a stroke of initiative in the arrangement of University clinics, in the propagation of the idea of physical education and professional medical publications.

The University of Edinburgh became a centre of attraction for the Poles after the year 1820. Under the influence of the patriot Prince Adam Czartoryski, young sons of Polish aristocratic families arrived to study here, and one of them, Konstanty Zamoyski, offered the University a set of books giving information about Poland, her history, art and culture ; this set has been preserved until to-day in the Advocates'

Uroczystość Otwarcia Polskiego

Library. The protector of those Poles was Professor John Wilson, the most popular figure at the University of that day, an outstanding writer, critic, aesthetic and poet. It was owing to this encouragement that a student of Edinburgh, a Pole, Krystyn-Lach-Szyrma, published here the "Literary and Political Letters on Poland" (1823). The same author on his return to Poland, where he became a professor in the University of Warsaw, published for the benefit of his countrymen a work in three volumes entitled "England and Scotland—Reminiscences from my Journal," in which he gave a strikingly beautiful picture of life in Scotland of those days, of all economic and cultural peculiarities, of her national character and customs, of her great men, many of whom he had had opportunity of meeting and observing here—in the first place Sir Walter Scott and a number of the professors of your University. This work was a real monument of gratitude.

Never before, however, in the history of our intellectual life have we been in such need of your hospitality and help—which you so lavishly offer to us, and which we so gratefully accept—as at this historic and decisive moment in the history of both our nations, of the whole of Europe, and of the world.

Before this war, in 1939, Poland had seven universities with the traditional organisation of four faculties and with glorious historic tradition of cultural work through centuries. Outside of these universities she had twenty-one schools of academic class, such as academies of art, of commerce, of veterinary studies, and highly organised technical schools of all kinds. We had 907 university professors, 48,000 students, boys and girls. To-day the opportunity of studying is given only to this handful of professors and students whom you see gathered here. After the invasion of Poland the Germans turned with fierce brutality first of all on the universities and their teaching staff.

To the request of a delegation that some schools be reopened, the German Governor-General replied: "The Poles, a slave people, do not need education. Elementary schools are more than sufficient for them. From now on there will be no higher education in Poland. Poland will be an intellectual desert. The Poles must be curiously stupid if they do not realise that German 'living space' must mean 'death space' for Poles".

A short time ago another delegation was asking for the privilege of higher studies at least in practical fields like

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

engineering, agriculture and especially medicine, the services of which are so much needed in a devastated country where sickness must be rampant. The head of the German Board of Education replied literally: "The Poles will only get higher education when England goes down on her knees before Germany, and the Polish people at last understand the greatness of the Germans".

Polish professors and Polish students present here now, who have the privilege of being accepted within the hospitable walls of Edinburgh University, and who like the Polish soldier in Scotland have already enjoyed the cordial friendship and sympathy of Scotsmen, will one day carry back to their country memories of your kindness to them and the feelings of profound gratitude even greater than did the students of the past ages. Their studies with you and their feelings will cement for ever the bond of friendship between our two nations.

On behalf of the Polish Government I wish to express my heartfelt thanks to the University of Edinburgh for their unique gesture and readiness to help our Government, and to Sir John Anderson as President of Council for the good wishes and help of the British Government."

Uroczystość Otwarcia Polskiego

Polski przekład przemówienia Ministra Profesora Stanisława Kota

“ Uczestniczymy dzisiaj w niezwykłej uroczystości, niebywałej dotąd w historii wyższych uczelni, mianowicie w gościnnem otwarciu podwojów Waszego Uniwersytetu dla uchodźców z innego kraju, którzy mają zrekonstruować w tych murach jeden ze swych fakultetów.

Uniwersytet w Edynburgu, choć tak odległy, nie był nieznanym Polsce. Jeden ze szkockich emigrantów, którzy przed wiekami przybyli do Polski, ufundował stypendium dla polskich duchownych protestanckich, umożliwiające im studia na Uniwersytecie Edynburskim. Dzięki temu stypendium polscy studenci zjawili się na tej uczelni już w 17. i 18. wieku.

Jako siedziba fakultetu filozofii ścisłej Uniwersytet w Edynburgu zwrócił na siebie uwagę Jana Śniadeckiego, matematyka i astronoma Uniwersytetu Krakowskiego z końca XVIII-go wieku. Jan Śniadecki był w Polsce przedstawicielem szkoły filozoficznej Dugalda Stewarta. Uznając wyższość Uniwersytetu Edynburskiego także na polu medycyny, Śniadecki wysłał tam swego młodszego brata, Andrzeja, który po ukończeniu studiów pod Andrzejem Duncanem, Aleksandrem Monroe i Jakóbem Gregory, powrócił do Polski i stał się organizatorem nowoczesnej nauki medycyny na Uniwersytecie w Wilnie. Ten wydział stał się z kolei przykładem dla Uniwersytetu Krakowskiego. Z Edynburga wyniósł Andrzej Śniadecki myśl napisania pierwszego w Polsce podstawowego podręcznika chemii organicznej.

Wielostronny genjusz Andrzeja Duncana zachęcił Śniadeckiego do zakładania klinik uniwersyteckich, propagowania idei wychowania fizycznego i wydawania zawodowych pism lekarskich.

Po roku 1820 Uniwersytet w Edynburgu stał się znowu ośrodkiem zainteresowania Polaków. Pod wpływem gorącego patrioty, księcia Adama Czartoryskiego, młodzi arystokraci polscy studjowali w Edynburgu. Jeden z nich, Konstanty Zamoyski, ofiarował Uniwersytetowi zbiór książek poświęcony Polsce, jej historii sztuce i kulturze; zbiór ten zachował się do dnia dzisiejszego w t. zw. bibliotece adwokackiej. Protektorem ówczesnych Polaków w Edynburgu był popularny profesor John Wilson, wybitny pisarz, krytyk, poeta i esteta. Zachęcony przez niego polski student, Uniwersytetu

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

w Edynburgu, Krystyn Lach Szyrma, wydał tu swe "Listy".

Autor ten po powrocie do Polski, opublikował na Uniwersytecie warszawskim, którego został profesorem, dzieło w trzech tomach p.t. "Anglja i Szkocja—wspomnienia z mojej podróży". W dziele tem barwnie opisał życie i zwyczaje szkockie owych czasów, podając liczne osobliwości z dziedziny tak ekonomicznej, jak i kulturalno—obyczajowej. Opisał również swe zetknięcie się z wybitnymi mężami Szkocji owego czasu, w pierwszym rzędzie z Sir Walter Scottem i wielu profesorami Uniwersytetu Edynburskiego. Dzieło to było prawdziwym pomnikiem wdzięczności.

Nigdy dotąd jednakże w historii życia umysłowego Polaków nie zachodziła tak piekająca potrzeba dania pomocy polskiej pracy kulturalnej—tak szczerze dziś nam udzielonej i z taką wdzięcznością przez nas przyjmowanej—jak obecnie, w tej historycznej i decydującej chwili w dziejach obu naszych narodów, całej Europy, a nawet całego świata.

Przed obecną wojną, w r. 1939 Polska miała 7 uniwersytetów z tradycyjnymi 4-ma wydziałami, posiadających wspaniałe tradycje historyczne pracy naukowej, prowadzonej w ciągu wieków. Ponadto Polska miała 21 innych wyższych uczelni na poziomie akademickim, takich jak Akademje sztuki, handlu, medecyny weterynaryjnej i stojących na najwyższym poziomie wyższych uczelni technicznych. Mieliśmy 907. profesorów uniwersyteckich, i 48,000 studentów i studentek. Dziś możliwość studjowania i nauczania posiada jedynie ta garstka profesorów i studentów, którą tu widzicie. Po okupowaniu Polski brutalność niemiecka zwróciła się przede wszystkim na polskie uniwersytety i ich profesorów.

Na prośbę delegacji polskiej, aby zezwolono na otwarcie pewnych wydziałów Uniwersytetu krakowskiego, niemiecki generał—gubernator odpowiedział brutalnie: "Polacy, naród niewolników, nie potrzebują wyższego nauczania. Szkoły powszechnie są dla nich aż nadto wystarczające. Odtąd w Polsce nie będzie żadnego wyższego nauczania. Polska na zawsze pozostanie pustynią intelektualną. Polacy muszą być dziwnie ograniczeni, jeśli nie rozumieją, że "przestrzeń życiowa" niemiecka oznacza "przestrzeń śmierci" dla Polaków".

Niedawno temu inna polska delegacja prosiła o pozwolenie prowadzenia nauki przynajmniej na takich wydziałach, jak

Uroczystość Otwarcia Polskiego

inżynierja, rolnictwo, a zwłaszcza medycyna, konieczna w kraju, zniszczonym przez wojnę i nękanym chorobami. Kierownik niemieckiego Urzędu Wychowania odpowiedział na to dosłownie: " Polacy otrzymają z powrotem możność wyższych studjów dopiero wówczas, gdy Anglja upadnie na kolana przed Niemcami, i gdy Polacy nareszcie zrozumią wielkość narodu niemieckiego "

Polscy profesorowie i polscy studenci, obecni tu dzisiaj, których spotkał zaszczyt przyjęcia w gościnne mury Uniwersytetu Edynburskiego i którzy podobnie jak polscy żołnierze zostali tak serdecznie i gościnnie przyjęci przez społeczeństwo szkockie, kiedyś zawiozą do Polski pamięć Waszej dla nas łaskawości i większej niż kiedykolwiek wdzięczności dla Was. Ich studia, wspólne z Waszymi studentami ich uczucia, zacieśnią jeszcze więcej niż dotąd węzły przyjaźni pomiędzy naszymi dwoma narodami.

W imieniu Rządu polskiego pragnę wyrazić najserdeczniejsze podziękowanie Uniwersytetowi Edynburskiemu za jego wspaniałą gest pomocy naszemu Rządowi, oraz Sir Johnowi Andersonowi, Prezesowi Rady, za jego życzenia i pomoc ze strony Rządu brytyjskiego "

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Z kolei Dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego, prof. Sydney Smith, w następujących słowach wita powstanie Polskiego Wydziału Lekarskiego :

“ It is now my privilege to welcome, in the name of the Senatus Academicus and the Faculty of Medicine, this newly created Polish Faculty of Medicine. We welcome them not only as a distinguished remnant of a valiant race, but also as fellow-members of a great profession imbued with our common ideals of service to humanity and common quest for truth.

We offer nothing more than an opportunity to labour together with us to the common good, an opportunity to keep alive the academic spirit and the freedom of thought and of word which we Universities hold as our most sacred heritage. The right to work, and a place in which to work, is all we can offer, but we offer it freely, and with it our complete sympathy, understanding and co-operation.

And when the day comes, as come it must, when the world shall be clean again, it is our earnest hope that this link which we have fashioned to-day will hold firmly through whatever new things may come, and that this Polish Faculty of Medicine will go from here to build anew, on the sure foundations of liberty, those great seats of learning which have been so wantonly destroyed ; and that it will carry on untarnished those great principles for which we both have always been, and always shall be, prepared to make the ultimate sacrifice.”

Polski tekst przemówienia Profesora Sydney Smith'a :

“ Mam zaszczyt powitać w imieniu Senatu Akademickiego i Wydziału Lekarskiego ten nowoutworzony Polski Wydział Lekarski. Witamy go nie tylko jako godnego przedstawiciela walecznego Narodu, lecz również, jako naszych kolegów, jako członków wspólnego, a wielkiego zawodu, ożywionego wspólnymi ideałami w służbie ludzkości i złączonego wspólnym poszukiwaniem prawdy.

Ofiarujemy jedynie możliwość współpracy z nami w imię dobra ogólnego, jedynie możliwość utrzymania przy życiu ducha akademickiego, wolności myśli i słowa, a więc tego, co Uniwersytety uważają za swe najświętsze dziedzictwo. Prawo do pracy i miejsce do pracy—oto wszystko, co możemy

Uroczystość Otwarcia Polskiego

ofiarować, lecz ofiarujemy to z całego serca, z pełnym zrozumieniem, życzliwością i gotowością do współpracy.

Wierzimy też gorąco, że gdy nadejdzie dzień—a dzień ten nadejść musi—i świat znów będzie oczyszczony, więzy, które połączyły nas dzisiaj, przetrwają wszystko, cokolwiek by się wydarzyć miało. Wierzimy też, że ten Polski Wydział Lekarski, gdy odejdzie stąd, odbuduje na trwałym fundamencie wolności, dziś barbarzyńsko zburzone, przybytki nauki ; wierzimy też, że dochowa on wiary tym wielkim zasadom, w imię których byliśmy i zawsze będziemy gotowi ponieść największą ofiarę ”.

Rycina Nr. 8.—Dziekan prof. dr. Antoni Jurasz wygłasza przemówienie na uroczystości otwarcia P.W.L.

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Imieniem Polskiego Wydziału Lekarskiego przemówił
Dziekan P.W.L., Profesor dr. Antoni Jurasz.

“I have the honour and privilege for the first time of speaking publicly as Dean of the Polish Medical School in Edinburgh.

This Polish Faculty owes its creation not only to humanitarian reasons, not only to feelings of sympathy and tribute by the great-hearted British and, in particular the Scottish people, towards us, nor has the School been formed only for the purpose of supplying the Polish Army with a larger number of doctors. The originator of this idea and all who have helped to realise it, have connected with this School a deeper meaning. I think I am near the truth in suggesting that your chief motive and ours was the feeling, that in an unprecedented totalitarian war, we have to mobilise all spiritual and moral forces and bring them into the front line of a struggle which is being carried on for the defence and maintenance of human community, collaboration and freedom.

Taking such motives as granted, does it not appear natural that the scientific medical world of one country should offer a brotherly hand to its colleagues of another allied and temporarily invaded country, and should offer hospitality to enable them to continue their intellectual life? It certainly should be so, but in the world in which we are living at present, such thoughts are mostly far from being familiar to mankind. It is in Scotland that we have found the burning light of a forgotten world.

Is your gesture not a wonderful testimony of how the proclaimed community of mind and spirit between two nations of different race can be transferred into practical existence? Why does such a demonstration start first of all in the ranks of Medicine?

Because no other science, by the nature of its subject, its aims, and the moral base upon which it acts, has in the complex problem of mutual understanding and human collaboration such natural opportunities of finding a common language as Medicine.

Medicine in the widest sense of the word will have to play an important part in the future reconstruction of body and soul of mankind.

The creation of the Polish School of Medicine in Edinburgh is as much symptomatic of the new flag under which we are

Uroczystość Otwarcia Polskiego

fighting for the recapture of human right, dignity and freedom, as it is symbolic of the old spirit of human solidarity, which, expelled from almost all countries, remains intact and resistant in the only stronghold left in Europe, the Island of Britain.

Concluding my few words, I wish to pay tribute to British magnanimity and to express my deepest gratitude on behalf of my compatriots to the Authorities of the University of Edinburgh with its Principal, Sir Thomas Holland, and to all my learned colleagues of the Edinburgh Medical Faculty for their advice, support and kindness during the difficult time of the organisation of our Faculty. In particular I am for ever indebted to Professor Crew who first proposed the formation of the School and to the Dean of the Edinburgh Faculty, Professor Sydney Smith. Both have been tireless in helping me to overcome whatever difficulties have arisen.

I have also to express my profound gratitude to the Lord Provost and the Municipal Authorities, as well as to the Board of Managers and the Superintendent of the Royal Infirmary for having so kindly offered us accommodation and facilities in their hospitals for teaching purposes. My thanks are also due to the Committee of the Astley Ainslie Institution for their generous offer to provide us with accommodation in case of need.

I am greatly indebted to the Chief Medical Officers of the Department of Health and the Municipality for their kind attitude towards us when taking decisions in connection with matters affecting our Faculty.

Further, I have the greatest pleasure in acknowledging the valuable assistance given by the Polish Army Authorities, who have made it possible for the members of the Forces to find the time for teaching and study.

Finally, I can only express my ardent desire and hope that the very pleasant collaboration which I have met with here will continue, not only for the duration of the War but in the future, when we shall meet in mutual visits as free men, in free countries in a free Europe."

Wydziału Lekarskiego w Edynburgu

Polski przekład przemówienia Dziekana Polskiego Wydziału Lekarskiego prof. dr. Antoniego Jurasza :

“Przypadł mi w udziale zaszczyt i przywilej przemawiać po raz pierwszy w charakterze Dziekana Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu.

Polski Wydział Lekarski zawdzięcza swoje powstanie nie tylko względom humanitarnym, nie tylko okazanemu nam przez wielkodusznych Brytyjczyków, a zwłaszcza przez Naród Szkocki, współczuciu,—nie powstał on też w tym celu tylko, by zasilić Armię Polską większą ilością lekarzy. Zarówno twórca tej idei, jak i wszyscy, którzy pomagali w jej zrealizowaniu, przywiązywali głębsze znaczenie do tego Wydziału. Sądzę, że będę bliski prawdy gdy stwierdzę, że naczelnym motywem—tak Waszym jak i naszym—było głębokie przeświadczenie, iż w tej bezprzykładnej totalnej wojnie musimy zmobilizować wszystkie nasze siły moralne i duchowe i że wysunąć je musimy na czołowe linie tej walki, która się toczy o zachowanie i obronę ludzkiej Wspólnoty, Współpracy i Wolności.

Jeżeli wyjdziemy z tego założenia, to czyż nie jest rzeczą naturalną, że naukowy świat lekarski jednego kraju wyciąga bratnią dłoń do kolegów kraju sprzymierzonego i chwilowo okupowanego, że ofiaruje im gościnę, umożliwiającą kontynuowanie życia intelektualnego? Zapewne, tak być powinno. Lecz światu, w którym dziś żyjemy, podobne myśli są przeważnie obce. Tu, w Szkocji, znaleźliśmy płonące światło zapomnianego świata.

Czyż więc ten Wasz gest nie jest wspaniałym świadectwem tego, że głoszona szeroko wspólnota ducha i myśli dwóch obcych narodów, może znaleźć praktyczne urzeczywistnienie? I czemu właśnie świat lekarski pierwszy zademonstrował tę wspólnotę?

Stało się tak dlatego, że żadna inna gałąź nauki nie posiada tylu możliwości znalezienia wspólnego języka w trudnym problemie wzajemnego zrozumienia się i współpracy, jak właśnie medycyna, dzięki jej przedmiotowi, jej celom i moralnym podstawom, na których jest zbudowana.

Medycyna, w najszerszym znaczeniu tego słowa, będzie miała ważną rolę do odegrania w przyszłej odbudowie nie tylko ciała, ale i duszy ludzkości.

Stworzenie Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu jest zarówno symbolem tych nowych idei, w imię których walczyliśmy o odzyskanie dla ludzkości tego, co jest wolnością,

Uroczystość Otwarcia Polskiego

godnością i prawem, jak i symbolem odwiecznego ducha ludzkiej wspólnoty, który aczkolwiek został wygnany z wszystkich prawie krajów Europy, trwa jednak niezłomny i potężny w tej ostatniej twierdzy, na tej oto wyspie.

Kończąc swe przemówienie, pragnę złożyć hołd brytyjskiej wielkoduszności i wyrazić głęboką wdzięczność imieniem mych rodaków władzom Uniwersytetu Edynburskiego z Sir Thomas Holland'em na czele, oraz wszystkim mym uczonym kolegom z Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego za ich światłe rady, pomoc i serdeczność, okazane nam w trudnym okresie organizacji naszego Wydziału. W szczególności wyrażam dozgonną wdzięczność profesorowi Crew, który pierwszy wystąpił z projektem utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego oraz Dziekanowi, prof. Sydney Smith. Obydwaj niestrudzenie pomagali mi w pokonywaniu wszelkich nasuwających się trudności.

Chcę również wyrazić mą głęboką wdzięczność Lordowi Provostowi, Władzom Miejskim oraz Zarządowi i Superintendentowi Royal Infirmary za uprzejme udzielenie nam możliwości nauczania w szpitalach.

Sklądam też wyrazy serdecznego podziękowania Kura-torom "Astley Ainslie Institution" za ich wspaniałomyślną ofertę udzielenia pomieszczeń w razie potrzeby.

Jestem bardzo zobowiązany Naczelnym Władzom Lekarskim Departamentu Zdrowia i Magistratu Edynburskiego za ich przychylne stanowisko w sprawach, związanych z naszym Wydziałem.

Następnie z największą przyjemnością podkreślić muszę wybitną pomoc udzieloną nam przez Polskie Władze Wojskowe, które odkomenderowały do Uniwersytetu wojskowych, zarówno wykładających, jak i studentów.

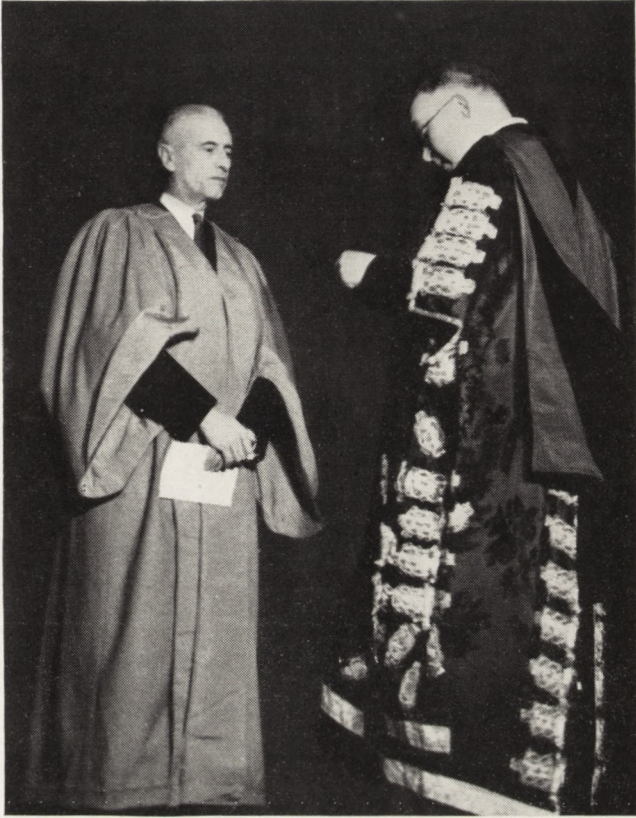
Kończąc swe przemówienie, chciałbym jeszcze dać wyraz memu gorącemu pragnieniu i nadziei, że przemiała współpraca, z jaką spotkałem się tutaj, przetrwa nie tylko okres wojny, ale istnieć będzie też w przyszłości, gdy, jako wolni ludzie będziemy się odwiedzali wzajemnie w wolnych krajach wolnej Europy".

Na tym przemówieniu kończy się akt uroczystego otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu.

Z kolei następuje druga część uroczystości: Ceremoniał nadania Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Władysławowi Raczkiewiczowi, Doktoratu Praw Honoris Causa Uniwersytetu Edynburskiego.

Rycina Nr. 9.—Wice-Kanclerz Sir Thomas Holland nakłada kaptur doktorski na ramiona Pana Prezydenta R.P.

Rycina Nr. 10.—Wice-Kanclerz Sir Thomas Holland nadaje dyplom doktora
praw Honoris Causa Panu Prezydentowi R.P. Władysławowi Raczkiewiczowi.

III

NADANIE HONOROWEGO DOKTORATU PRAW PREZYDENTOWI RZPLITEJ POLSKIEJ, WŁADYSŁAWOWI RACZKIEWICZOWI

Uroczystość nadania Honorowego Doktoratu Praw Uniwersytetu Edynburskiego Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Władysławowi Raczkiewiczowi, rozpoczyna się przemówieniem Dziekana Fakultetu Prawniczego, prof. William Wilsona, który z upoważnienia Senatu Akademickiego, zgłasza do Wicekanclerza Sir Thomas Hollanda wniosek o nadanie Doktoratu Praw Honoris Causa Głowie Państwa Polskiego, Prezydentowi Władysławowi Raczkiewiczowi.

Uzasadniając wniosek, prof. W. Wilson podnosi osobiste zasługi Pana Prezydenta na polu pracy niepodległościowej, administracyjnej i społecznej, a także w służbie wojskowej, nagrodzonej najwyższym polskim odznaczeniem: Krzyżem Virtuti Militari. Następnie prof. Wilson wyraża radość, że najwyższa godność, jaką dysponuje Uniwersytet, staje się udziałem Głowy Państwa Polskiego. Tą drogą Naród Szkocki chce spłacić dług wdzięczności, jaki w odległych, minionych wiekach zaciągnęli Szkoci, przybyli do Polski.

Wicekanclerz Uniwersytetu, Sir Thomas Holland, wygłasza sakramentalną formułę, zarzuca na ramiona Prezydenta, obleczonego w szkarłatną togę, kaptur: insygnium godności doktorskiej, dotyka głowy Prezydenta beretem, tą drogą dopełniając tradycyjnego ceremoniału nadania godności doktorskiej.

(Aczkolwiek zwyczajem Uniwersytetów w W. Brytanii nowokreowani doktorzy nie zabierają głosu na uroczystościach promocyjnych, jednak tym razem Uniwersytet Edynburski odstąpił od tradycji i by uczcić szczególnie Głowę Państwa Polskiego, udziela głosu Panu Prezydentowi.)

Pan Prezydent, jako nowokreowany Doktor Praw Uniwersytetu Edynburskiego, wygłasza następujące przemówienie :

Nadanie Honorowego Doktoratu

It is with deep gratitude that I accept the Honorary Degree of Doctor of Laws, conferred upon me by the illustrious University of Edinburgh, so rich in tradition.

I realise that in bestowing this distinction upon me you are paying a tribute to my nation.

For eighteen months the Polish people have been suffering for mankind, conscious of their contribution to civilisation and that they must never yield to the forces of evil and violence, but also mindful that justice will ultimately prevail and that the greatest sacrifices must be made for the sake of honour and freedom.

My nation will fully appreciate your noble intentions, for in the conflict forced upon them, Poland, Great Britain and their Allies are guided by the lofty aim of establishing in the world respect for the rights of the individual, nation and society within the bounds of law, justice and the commonweal.

I feel it incumbent upon me to state this aim clearly and emphatically to you, Gentlemen, who have welcomed me in your midst, in this family of learning dedicated to unselfish service for the future of mankind.

Your minds are tirelessly seeking to solve that most difficult task of constructing from imperfect human material modes in which man can more perfectly live with man, nation with nation and state with state.

The world of to-day, rent by the disaster of war, is seeking to evolve new forms in national and international relations, and to set the ideas of justice and freedom against the spirit of conquest embodied in the "new order".

And if the world is to be ruled by these ideas and not by lawlessness and violence, the new organisation of human society must be based on the immeasurable sacrifices and efforts of our generation and the heritage of the past.

As a representative of a nation which reveres the noblest expressions of its thousand years of history, I should like to recall the contributions of Poland to the achievements of mankind.

Respect for the religious convictions of others, combined on the other hand with the search for ecclesiastical unity amid a variety of rites, sprang in the old Polish Republic from profound religious faith. In 1573 the Polish Sejm resolved that no citizen should be persecuted or victimised on account of his religion, and the people undertook to defend themselves against anyone attempting to threaten the life or property of others under the pretext of religion.

Praw Prezydentowi Rzplitej Polskiej

The conviction that individual liberty and the right to freedom of action were to be restricted only by ethical standards found legal expression in the acts of 1422 and 1430 through the principle : *Neminem captivabimus nisi iure victum*.

In 1385 a solemn union was concluded between Poland and Lithuania. At first it was a personal union only. Poland offered its throne to a Lithuanian dynasty which with its people agreed in return to embrace the Christian faith and to respect the political liberties of the Polish people.

This union was modified by a series of treaties until the final Act of Union was concluded in Lublin in 1569. The Kingdom of Poland and the Grand Duchy of Lithuania, including Ruthenia, were formed into one indivisible state ruled by one king who was elected by a common Sejm and received the common crown at Cracow. The two states thus united had a common monetary system and a common foreign policy ; both lands, however, retained their separate institutions—separate governments, treasuries and armies.

The first act of union made at Krewo in 1385 declared : “ We trust that this Union will redound to the Glory of God, and promote the salvation of souls, respect for men and the advancement of the Kingdom ”.

The principles underlying the Act of Union and the aims to which it tended are revealed by the following words taken from the Act of Horodło in 1413 : “ Nor can that endure which has not its foundation upon love. For love alone diminishes not, but shines with its own light, makes an end of discord, softens the fires of hate, restores peace to the world, brings together the sundered, redresses wrongs, aids all and injures none. And whoso invokes its aid shall find peace and safety and have no fear of future ill ; through it laws are made, kingdoms are ruled, cities ordered and the state of the Commonwealth attains to the highest end ”.

A later act of 1446 stated : “ By unanimous and mutual resolution, will and consent we have united, persuaded and brought together in brotherly union the Kingdom of Poland and the Grand Duchy of Lithuania ”. In 1569 the final act of this Union solemnly declared that the Polish Crown and the Grand Duchy of Lithuania formed “ One Commonwealth ”.

The union of these nations arose from their geographical situation, the necessities of common defence against common enemies and the cultural attraction which the Poland of those days had for her neighbours.

Nadanie Honorowego Doktoratu

Under the impact of the Tartars in the east and the Teutonic Knights in the west in the thirteenth and fourteenth centuries Lithuania and Ruthenia had organised themselves between the rivers Niemen and Dniepr into one state, the Grand Duchy of Lithuania, under an autocratic Lithuanian dynasty. Too weak and too poor to defend two fronts at once, Lithuania wished to obtain the help of Poland, a country of older civilisation, populous though smaller, which, situated between the Vistula and part of the Oder, was also menaced in Pomerania by the Teutonic Knights and on its southern marches by the Tartars.

Even in those times the Poles were noted for their attachment to political liberties, which found expression both in the Habeas Corpus Act and in religious toleration. At synods Poland protested against the extermination of the pagans of Samogitia under the pretext of spreading the faith. Within her frontiers Catholic Poles lived side by side with Ruthenians of the Greek Church and the Moslem descendants of the Tartars, each respecting the other's religion. During the Reformation Poland gave refuge to those persecuted elsewhere for conscience's sake: Protestant Scotsmen, in the days of Mary Stuart, Catholic Scots of a later period, in great numbers sought there religious freedom. Poland was then the country offering an asylum to the Jews, driven from other parts of the Continent.

Attracted by her strength, political liberties and religious toleration, a number of countries desired union with Poland in that Golden Age of her history, when learning, culture, the arts and political thought all flourished.

In the fifteenth century Prussia aimed at union with Poland; the Society of the Lizard, formed for that purpose by the inhabitants of these countries and bearing the heaviest sacrifices for the sake of that ideal, had long been urging Poland to free them from the Teutonic yoke.

In the sixteenth century the peoples of the Baltic countries turned to Poland to defend their liberties against the tyranny of the Tsar of Muscovy, asking to be admitted under a common roof of state. Even the Muscovite boyars showed a tendency, cruelly suppressed by the despotism of the Tsars, to make a union with Poland.

The Polish-Lithuanian Union, formed voluntarily, survived for centuries and fell only under the blows of a foreign hand, although at the close of the Polish Commonwealth, in the year 1791, the two nations united in one state pledged themselves to maintain the Republic undivided.

Rycina Nr. 11.—Pan Prezydent R.P. wygłasza przemówienie po nadaniu Mu doktoratu praw Honoris Causa Uniwersytetu Edynburskiego.

Praw Prezydentowi Rzplitej Polskiej

The traditions of a common state linked the two peoples throughout the long years of foreign bondage in the nineteenth century and in their insurrection against the partitioning powers.

Interesting testimony to the endeavours of Poland to conclude unions of nations was given by a British traveller who at the end of the sixteenth century wrote that the Polish kings accomplished remarkable things in order to consolidate their dominions, giving to their provinces the privileges enjoyed by the Polish noblemen. After enumerating the countries which had united with Poland, he added that equal benefits and honours created a unity of purpose in dangers and difficulties.

Geographical situation and history favoured voluntary unions of the nations situated between Russia and Germany. The course of the present war again, after many bitter experiences, confirms the expediency of such unions.

It is no mere accident that I, as President of the Polish Republic and a freshly created Doctor of your University, speak of these great ideas and historical achievements at a time when the world is seeking new forms of international life and strives to work out a better European system.

Several centuries ago Poland achieved the unity of three nations within the framework of one State; England and Scotland also united in one State, in the course of time extending the idea of union to the whole British Empire, with its many nations and dominions.

As early as the fifteenth century the Polish State was described by its citizens as *bonum commune*, that is *res communis* or *res publica*, with a king at the head. It was conceived in the same manner as your Commonwealth, now admired by all the world. That is how the name *Rzeczpospolita*, the Commonwealth, has been sanctioned by tradition throughout the centuries.

United to-day whatever may befall, linked by kindred achievements in the past, our countries believe that a new European order will arise from these common ideas and achievements, a new world commonwealth.

I should like to conclude these words with an expression of the unshakable faith of my nation and myself that a world commonwealth based on Christian ethics and observance of international law will be born from the respect of the rights of individuals and nations and a sound collaboration of States in political and economic spheres.

Nadanie Honorowego Doktoratu

Oto polski przekład przemówienia Pana Prezydenta Rzplitej Polskiej, Władysława Raczkiewicza :

“ Z głęboką wdzięcznością dla znakomitej Wszechnicy w Edynburgu, tak bogatego w tradycje jako stolica Szkocji, przyjmuję zaszczytny tytuł doktora honoris causa Waszego Uniwersytetu.

Rozumiem, iż wyróżnienie, które przypadło mi w udziale, kierujecie, Dostojni Panowie, przez moją osobę ku mojemu Narodowi.

Cierpi on od półtora roku w nieludzkich warunkach dla dobra całej ludzkości, pomny swego dorobku cywilizacyjnego, ale i świadom tego, że złu i przemocy ulegać nie wolno, że zwycięży sprawiedliwość, i że w imię honoru i wolności trzeba ponosić najwyższe ofiary.

Mój naród oceni w pełni Wasze szlachetne intencje, albowiem w walce, narzuconej przez Niemcy Polsce i Wielkiej Brytanii wraz z ich Sojusznikami, przyświeca wielki cel moralny urzędzenia świata na podstawie poszanowania praw człowieka, narodu i społeczności ludzkiej w granicach prawnego porządku, sprawiedliwości i dobra ogólnego.

Stwierdzenie tego celu, jasne, dobitne i bez niedomówień winieniem Wam, Panowie, którzyście przyjęli mnie dziś do Swego grona, a stanowicie rodzinę mężów Nauki, pozostających na bezinteresownych usługach ludzkości w imię jej dobra i lepszej przyszłości.

Reprezentujecie Panowie myśl badawczą, myśl konstruktywną, dążącą do rozwiązania zadania najtrudniejszego—wykucia z niedoskonałych form ludzkich możliwie doskonałej treści współżycia człowieka z człowiekiem, narodu z narodem, państwa z państwem, całej społeczności świata w jej wzajemnych stosunkach.

Świat dzisiejszy, wstrząśnięty kataklizmem wojennym szuka nowych form ustrojowych—narodowych i międzynarodowych, by przeciwstawić niosącemu zagładę świata cywilizowanego “nowemu łaadowi”, łaadowi ducha zaborczości—idee sprawiedliwości i wolności.

A skoro te idee mają rządzić światem, nie—bezprawie i gwałt to nową organizację społeczności ludzkiej oprzeć należy na bezmiernych ofiarach i wysiłkach współczesności oraz na doświadczeniach wieków, na dorobku przeszłości.

Jako przedstawiciel narodu, kochającego tysiącletnie dzieje

Praw Prezydentowi Rzplitej Polskiej

swego państwa w jego najszlachetniejszych objawach pragnę odświeżyć w Waszej pamięci inicjatywy i dokonania, wnoszące cenny wkład Polski w osiągnięcia ludzkie.

Z wiary głębokiej w Boga pochodziło poszanowanie w Rzeczypospolitej cudzych przekonań religijnych, jak i szukanie jedności kościelnej wśród mnogości obrządków. Uchwała Sejmu z 1573 roku postanawiała, że z powodu różnic w wierze nie wolno prześladować lub karać obywatela, i społeczeństwo Polski wiążywało się postanowieniem wzajemnej obrony przeciw każdemu, kto by pod pozorem religii chciał bliźniego życia lub mieniu zagrażać.

Przekonanie, że wolność indywidualna, prawo człowieka do swobody działania, ograniczonej tylko normami etycznymi, uzewnętrzniało się w formie prawnej w aktach z roku 1422 i 1430 w postaci przepisu: "Neminem captivabimus nisi iure victum".

W roku 1385 zostaje zawarta wiekopomna Unia Polsko-Litewska.

W pierwotnej swej postaci była ona unią personalną: Polska przyjęła na swój tron dynastję litewską, która wzamian zobowiązała się do przyjęcia wiary chrześcijańskiej wraz z całym narodem litewskim i szanowania posiadanych przez naród polski swobód politycznych.

Przechodziła unia w szeregu aktów prawnych różne formy aż do roku 1569, kiedy została zawarta w Lublinie unia realna. Połączyły one Polskę i Litwę wraz z Rusią w nierozdzielne państwo pod panowaniem jednego króla, obieranego na wspólnym Sejmie i wspólnie koronowanego w Krakowie; połączone organizmy państwowe otrzymały wspólny system monetarny i wspólną politykę zagraniczną, natomiast zachowały odrębne urzędy obu krajów w postaci rządu, skarbu i wojska.

Pierwszy akt unijny z roku 1385, zawarty w Krewie, głosił; "Ufamy, że z tego związku wyniknie chwała Bogu, zbawienie duszom, cześć ludziom, a pomożenie Królestwu".

Z jak idealnych założeń brała unia swój początek, a do jak realnych zmierzała celów, świadczą słowa aktu w Horodle z roku 1413: "Nie dostąpi łaski zbawienia, kto nie będzie wspierany tajemnicą miłości, która nie działa opacznie, która promieniuje własną dobrocią, zwaśnionych godzi, pokłóconych łączy, odmienia nienawiści, uśmierza gniewy i daje wszystkim pokarm pokoju . . . kto pod jej skrzydła się schroni—znajdzie bezpieczeństwo i nie będzie się obawiał znikąd napadu: przez

Nadanie Honorowego Doktoratu

nią się prawa tworzą, królestwa rządzą, miasta porządkują i stan Rzeczypospolitej do najlepszego końca dochodzi ”.

Jeden z następujących aktów z roku 1446-7 mówił: “ za jednomyślnem, obustronnem postanowieniem, wolą i zgodą złączyliśmy, nakloniliśmy i przywiedli Królestwo Polski i Wielkie Księstwo Litewskie *do braterskiego związku* ”.

W akcie końcowym tego związku narodów – z roku 1569 – stwierdzono uroczyście, iż Korona Polska i Wielkie Księstwo Litewskie jest “ Spólną Rzeczpospolitą ”.

Geneza tego związku narodów brała swój początek z ich geograficznego położenia, z poczucia wspólnych potrzeb obronnych wobec wrogów zewnętrznych i z uroku cywilizacyjnego, jakim promieniowała ówczesna Polska na sąsiadujące narody.

Litwa i Ruś w XIII—XIV wieku zorganizowały się w dorzeczu Niemna i Dniepru w państwo pod samowładną dynastją litewską i nazwą Wielkiego Księstwa Litewskiego w zaciętych obronach przed Tatarami ze wschodu, z Zakonem teutońskim z zachodu. Za słaba i za uboga, aby się naraz bronić na dwa fronty, pragnęła Litwa uzyskać poparcie starszej cywilizacyjnie Polski, państwa ludnego, choć terytorialnie nierozległego, położonego w dorzeczu Wisły i części Odry, a tak samo zagrożonego na Pomorzu przez Zakon teutoński i w swych południowych ziemiach przez Tatarów.

Już wówczas Polacy byli znani z przywiązania do swobód politycznych, które z jednej strony wyrażały się w swoim Habeas Corpus, z drugiej—w wolności religijnej. Protestowała Polska na soborach przeciwko tępieniu wierzeń pogańskich Żmudzinów pod pretekstem narzucania im wiary. W jej granicach współżyli z katolickimi Polakami, greccy Rusini, muzułmańscy Tatarzy—wszyscy w poszanowaniu swych wyznań. W dobie Reformacji Polska była schronieniem dla osób prześladowanych gdzieindziej: Szkoci, protestanci za Marii Stuart, katolicy w dobie późniejszej—licznie w niej szukali wolności religijnej. Polska była tym krajem, który dał najbezpieczniejsze schronienie Żydom, prześladowanym przez inne państwa kontynentu.

Pod wpływem konieczności historycznej i pod urokiem Polski silnej, cieszącej się swobodą polityczną i tolerancją religijną, przeżywającej swój “Wiek Złoty”, wiek rozkwitu nauki, kultury i sztuki, myśli politycznej—szereg krajów dąży do łączności z Polską.

Już w wieku XV dążyły do złączenia się z nią Prusy :

Praw Prezydentowi Rzplitej Polscej

zawarty w tym celu przez mieszkańców tych krajów, tak zwany Związek Jaszczurczy, długo należał na Polskę o wyzwolenie ich ziem z pod jarzma teutońskiego i sam w imię tego najcięższe ponosił ofiary.

W wieku XVI ludność krajów nadbałtyckich w obronie swych swobód przed tyranią cara moskiewskiego zwracała się do Polski o wzięcie jej w opiekę pod wspólnym dachem państwowym. Co więcej—bojarzy moskiewscy przejawiają inicjatywę przystąpienia do unii z Polską, lecz despotyzm carów krwawo tłumi te dążenia.

Dobrowolnie podjęta, przez wieki przetrwała unia, upadła tylko pod ciosami obcej reki, choć u schyłku Rzeczypospolitej w roku 1791 nastąpiło zaręczenie wzajemne narodów, tworzących związek państwowy, utrzymania nierozdzielnej Rzeczypospolitej.

Tradycje współzycia tych narodów pod wspólnym dachem państwowym łączyły ich przez długie lata niewoli w wieku XIX, w powstaniach i walkach zbrojnych przeciwko rozbiorcom państwa polskiego.

Nad wyraz ciekawe świadectwo wystawił dążeniom Rzeczypospolitej do zawierania związku narodów obserwator brytyjski z końca XVI wieku, mówiąc, “ że królowie polscy dokonali znakomych rzeczy w celu ustalenia swych dzierżaw . . . prowincjom udzielili przywilejów, którymi się cieszyła szlachta polska ”. I wymieniając kraje, które połączyły się z Polską, dodaje: “ Niema wątpliwości, że równość korzyści i honorów spowodowała jedność umysłów w niebezpieczeństwach i trudnościach ”.

Położenie geograficzne i klimat historyczny ziem, położonych między Rosją a Niemcami, sprzyjał dobrowolnym związkom narodów. A czyż przebieg wojny obecnej nie zaczyna potwierdzać, po tylu, niestety, ofiarach, głębokiej celowości tych związków ?

Nie przypadek to zwykły, co więcej, ma to głębszy sens moralny, że mówię o wielkich ideach, o historycznych osiągnięciach, jako Prezydent Rzeczypospolitej, a jednocześnie świeżo kreowany doktor Waszego Uniwersytetu, i w momencie, kiedy świat szuka nowych form międzynarodowego współzycia oraz dąży do ustalenia nowego porządku europejskiego.

Polska przed kilku wiekami osiągnęła wspólnotę trzech narodów w ramach państwowego organizmu, podobnie jak Anglia i Szkocja połączyły się w jedno państwo, z biegiem

Nadanie Honorowego Doktoratu

czasu rozszerzając ideę wspólnoty na całe Imperium Brytyjskie, liczące tyle narodów i dominiów.

Już w wieku XV Państwo Polskie było określane przez swych obywateli jako *bonum commune*, czyli *res communis*, albo *res publica*, z królem na czele. Rozumiano to podobnie jak u Was—Commonwealth, podziwiany dziś przez świat cały. Tak przez wieki uświęciła się nazwa “Rzeczpospolita”.

Złączeni dziś na zły i dobry los, pokrewni wspólnymi osiągnięciami przeszłości, wierzymy, że z tych wspólnych idei i osiągnięć powstanie nowy porządek europejski, nowa wspólnota światowa.

Przemówienie moje kończę słowami niezłomnej wiary, którą żywię ja i mój Naród, iż zrodzi się wspólnota światowa z poszanowania praw człowieka i narodu, ze zdrowej współpracy państw w życiu politycznym i ekonomicznym, a oparta będzie na etyce chrześcijańskiej i na prawie międzynarodowym.”

Po przemówieniu Pana Prezydenta, które wielokrotnie było przerywane oklaskami zebranych, Dziekan Wydziału Teologicznego przy ogólnym skupieniu odmawia modlitwę, wzywając Błogosławieństwa Bożego dla nowootwartego Polskiego Wydziału Lekarskiego i wszystkich, którzy w tym dziele uczestniczyli.

Odegranie na organach Brytyjskiego Hymnu Narodowego zakończyło uroczystość.

Przed rozpoczęciem uroczystości w MacEwan Hall, "University Union" ("Związek Studentów Uniwersytetu Edynburskiego") wydał śniadanie, na którym byli obecni: min. prof. Kot, Grono Nauczycielskie Polskiego Wydziału Lekarskiego, profesorowie Uniwersytetu Edynburskiego, oraz słuchacze i słuchaczki polscy i szkoccy.

Przewodniczący "University Union", J. G. G. Mercer, powitał polską młodzież, zapewniając, iż znajdzie ona w tym nowym środowisku prawdziwych przyjaciół, gotowych do okazania wszelkiej pomocy swym nowym kolegom i żywiących głęboki szacunek dla Kraju, którego cierpienia szczególnie żywo odczuwa młodzież szkocka.

Następnie w gorących słowach zwróciła się do polskich kolegów i koleżanek studentka Uniwersytetu Edynburskiego.

Imieniem słuchaczy P.W.L. odpowiedzieli: absolwent, Witold Waga, i studentka, Maria Dobryszczyka, dziękując za serdeczność okazaną przez młodzież szkocką i wyrażając nadzieję, że nadejdzie chwila, gdy polska młodzież akademicka będzie mogła odwdziżyć się na własnej ziemi i we własnych związkach za gościnę okazaną jej na obczyźnie.

Wieczorem tego samego dnia miasto Edynburg uczyło Pana Prezydenta. Lord Provost, Sir Henry Steele, z Małżonką, wydali przyjęcie w salach Ratusza na cześć Pana Prezydenta Rzplitej, które zgromadziło licznych przedstawicieli społeczeństwa edynburskiego.

Lord Provost wygłosił przemówienie, gratulując Prezydentowi R.P. otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego i Jego doktorskiej promocji. Wyrażając głęboką radość, iż zaszczyt goszczenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przypadł w udziale Edynburgowi, Lord Provost wyraził przekonanie, że ta nowokreowana polska placówka naukowa doda nowego blasku sławie Uniwersytetu Edynburskiego i przyczyni się również do tego, że nawiązane, tak szczęśliwie pomiędzy dwoma państwami, Polską a Wielką Brytanią, zbliżenie, będzie zacieśniać się i trwać nadal ku szczęściu obu krajów i szczęściu ludzkości.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej, w odpowiedzi Lord Provostowi, podziękował za serdeczność przyjęcia, okazanego

przez społeczeństwo szkockie oraz zapewnił, iż Naród polski docenia w pełni wielką historyczną wartość dokonanego dziś aktu otwarcia Polskiego Wydziału Lekarskiego. W końcu Pan Prezydent dał wyraz swej głębokiej wierze, iż końcowe zwycięstwo okupi wszystkie cierpienia, jakie spadły na Polskę.

Dzień 22 marca 1941 r. był w Edynburgu "dniem Polski". Wszystkie pisma miejscowe zamieściły obszernie sprawozdania z uroczystości, wraz z zdjęciami poszczególnych fragmentów.

Wydawany przez Uniwersytet Edynburski "University of Edinburgh Journal", kończąc opis uroczystości, których wielką doniosłość historyczną z naciskiem podkreśla, pisał :

" . . . cała uroczystość minęła szczęśliwie, niezakłócona alarmem syren, które często rozlegały się w Edynburgu w ciągu tej najdłuższej i najsroźszej zimy ".

Rycina Nr. 12.—Dziekan prof. dr. Antoni Jurasz wygłasza przemówienie na otwarciu roku akademickiego P.W.L. Uniwersytetu w Edynburgu w dniu 24 marca 1941 r. Na podium siedzą: Pan Prezydent R.P.; (z lewej) Min. prof. Stanisław Kot; (z prawej) Szef Służby Zdrowia D.O.W. w Szkocji, ppłk. lek. dr. A. Kurtz, prof. dr. Wł. Koskowski.

Rycina Nr. 13.—Zaproszeni goście, słuchaczki i słuchacze podczas otwarcia pierwszego roku akademickiego.

IV

OTWARCIE PIERWSZEGO ROKU AKADEMICKIEGO NA POLSKIM WYDZIALE LEKARSKIM PRZY UNIWERSYTECIE W EDYNBURGU

W dniu 24 marca 1941 r. odbyło się uroczyste otwarcie pierwszego roku akademickiego na P.W.L. w Edynburgu. Rozpoczęło się ono uroczystym nabożeństwem w katedrze St. Mary, odprawionym przez Arcybiskupa M'Donald'a. Okolicznościowe przemówienie wygłosił ks. Obertyński, prof. Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. J. Piłsudskiego, w Warszawie. Były to już wewnętrzne uroczystości Polskiego Wydziału Lekarskiego, które również uświetnił swą obecnością Pan Prezydent Rzplitej, Władysław Raczkiewicz.

W jednej z sal wykładowych na Teviot Place na podium zajęli miejsca: Pan Prezydent, min. prof. Stanisław Kot, Dziekan, prof. dr. A. Jurasz, Członkowie Rady Wydziałowej P.W.L., i Szefowie Służby Zdrowia: Sztabu N.W.—płk. dr. Gergovich i I Korpusu—ppłk. dr. Kurtz.

Salę wykładową wypełnili słuchacze i słuchaczki P.W.L. oraz zaproszeni goście.

Pierwszy zabrał głos Dziekan Wydziału, prof. dr. A. Jurasz, dziękując tym wszystkim, którzy przyczynili się do powstania P.W.L.

Zwracając się do Pana Prezydenta, Dziekan dał wyraz przekonaniu, iż promocja Głowy Państwa na Doktora Honoris Causa jest zapowiedzią szczególnej opieki, jaką będzie otoczona nauka polska.

Następnie prof. Jurasz podniósł wielkie zasługi położone przez min. prof. Stanisława Kota przy tworzeniu Polskiego Wydziału Lekarskiego.

Dziekan wyraża wdzięczność Władzom Wojskowym, które przez odkomenderowanie profesorów, członków Grona Nauczycielskiego i studentów, znajdujących się w szeregach, zapewniły nowemu Wydziałowi wykładowych i słuchaczy.

Oddając hołd Krajowi, Jego cierpieniom i walce, wzywa

Otwarcie Pierwszego Roku Akad.

Dziekan do uczczenia pamięci Profesorów i Młodzieży Akademickiej polskich Uniwersytetów, którzy padli ofiarą prześladowań niemieckich, składając dowód bohaterstwa w walce o wartości duchowe Polski.

Zwracając się do słuchaczy P.W.L., którym w przeciwieństwie do Młodzieży w Kraju, danym jest korzystać z nauki w Wielkiej Brytanii, podkreśla Dziekan, iż nakłada to na nich szczególne obowiązki pilności i obrony wobec obcych honoru Polskiej Młodzieży Akademickiej.

Dziekan P.W.L. kończy swe przemówienie tradycyjną formułą :

“ Quod Felix, faustum Fortunatumque sit ”.

Następnie przemawia min. prof. Kot, podnosząc wielkie znaczenie utworzenia Polskiego Wydziału Lekarskiego w Wielkiej Brytanii, co wobec całego świata jest manifestacją zrozumienia losu, jaki spotkał naukę polską, wywłaszczoną przez okupację niemiecką z jej prawa do życia i do pracy.

Min. prof. Kot nakreśla obowiązki, jakie stoją przed polską Młodzieżą Akademicką, stwierdzając, iż nie wolno jej zmar- nować ani chwili czasu, oraz że musi ona przygotować się do sprostania tym wielkim zadaniom, jakie narzuci konieczność odbudowania higieny i zdrowia w powojennej Polsce.

Min. prof. Kot daje wreszcie wyraz swemu przekonaniu, że Młodzież polska w Edynburgu, mając zawsze przed oczyma i w sercach obraz Kraju, sprosta ciężącym na Niej obowiązkom.

Szef Służby Zdrowia Sztabu N.W. ppłk. dr. Gergovich, zabierając z kolei głos, podkreśla w swoim przemówieniu, iż nauczanie na P.W.L. odbywać się winno z uwzględnieniem nie tylko przyszłych potrzeb lekarskich i sanitarnych, lecz również doraźnych potrzeb wojennych. Odkomenderowani przez wojsko studenci są nadal żołnierzami, którzy mogą być w razie potrzeby wezwani na swoje stanowiska.

Imieniem Młodzieży Akademickiej przemówił absolwent, Witold Waga, stwierdzając, iż młodzież na P.W.L. jest świadoma zarówno swego uprzywilejowanego stanowiska, jak i wynikających stąd obowiązków. Imieniem Młodzieży złożył on solenne przyrzeczenie trzymania wysoko sztandaru Rzeczypospolitej w murach nowej uczelni i kierowania się zasadą : *“ Salus Rei Publicae—Suprema Lex ”.*

Po tych przemówieniach inauguracyjny wykład na Polskim

Rycina Nr. 14.—Prof. dr. Wł. Koskowski wygłasza wykład inauguracyjny po otwarciu pierwszego roku akademickiego P.W.L. w Edynburgu. Na podium siedzą (w środku): Pan Prezydent R.P.; (z lewej) Minister prof. St. Kot, Szef Służby Zdrowia Szt. N.W. ppłk. lek. dr. W. Gergovich; (z prawej) Dziekan P.W.L. prof. dr. A. Jurasz, Szef Służby Zdrowia D.O.W. w Szkocji, ppłk. lek. dr. A. Kurtz.

Rycina Nr. 15.—Absolwent Witold Waga przemawia imieniem młodzieży na otwarciu pierwszego roku akademickiego P.W.L. w Edynburgu. Na podium siedzą: (od lewej do prawej) prof. dr. L. Lakner, prof. dr. J. Fegler, prof. dr. T. Rogalski, ppłk. lek. dr. W. Gergovich, Minister prof. St. Kot, Pan Prezydent R.P., Dziekan prof. dr. A. Jurasz.

Na Polskim Wydz. Lekarskim

Wydziale Lekarskim w Edynburgu wygłosił prof. dr. Włodzimierz Koskowski na temat :

“ *Aktualne zagadnienia nauk lekarskich* ”.

Po wykładzie prof. Wł. Koskowskiego Pan Prezydent zwrócił się do młodzieży z apelem, w którym, stawiając przed nią raz jeszcze obraz i przykład Kraju, podniósł zaszczytną rolę, jaką powołanie lekarza nakłada na Polską Młodzież. Pan Prezydent zachęcił do gorliwej i wytrwałej pracy, zapewniając, iż, ze swojej strony, otoczy troskliwą opieką nowo-powstały Polski Wydział Lekarski w Edynburgu.

Polski Wydział Lekarski przy Uniwersytecie Edynburskim liczył w dniu rozpoczęcia roku akademickiego ogółem 77 słuchaczy, w tym : 47 wojskowych, 30 cywilnych, 19 kobiet.

Kancelaria Dziekanatu Polskiego Wydziału Lekarskiego mieściła się w budynku uniwersyteckim na Teviot Place (University New Buildings, Department of Surgery).

Sekretarz Dziekanatu—dr. Bronisław Weissbrodt. Kwestor—dr. Zygmunt Steczkowski.

Urzędniczka Sekretariatu P.W.L.—p. Halina Michalikówna.

Ulice przylegające do kompleksu budynków Wydziału, Lekarskiego, U.E. na Teviot Place, oraz do Royal Infirmary zaroily się polskimi słuchaczami, przeważnie w mundurach.

“ Polish Medical Student ” stał się popularną postacią wśród edynburskiej młodzieży akademickiej.

Równolegle z więzami naukowej współpracy, zacieśniającymi się coraz bardziej pomiędzy Gronem Nauczycielskim P.W.L., a szkockim światem naukowo-lekarskim, nawiązywały się nici coraz większej przyjaźni i koleżeństwa pomiędzy szkocką a polską Młodzieżą akademicką.

Polski Wydział Lekarski w Edynburgu od chwili swego powstania zajął poczesne miejsce w życiu Edynburga, stolicy Szkocji.

Obok zawartego, brytyjsko-polskiego braterstwa broni, którego sławne etapy zapisane są na zawsze i w podniebnych walkach i na szlakach dalekich mórz i na lądzie, zawierało się w stolicy Szkocji—w godzinie najcięższych i najkrwawszych

Otwarcie Pierwszego Roku Akad.

zmagañ, jakie znają dzieje nowoczesne—inne przymierze :
Nauki i Kultury.

Dokonało się ono między dwoma narodami, które złączyły
wszystkie swe wysiłki, by uwolnić ludzkość od panowania tej
przemocy i barbarzyństwa, jakie niosły światu Niemcy.

Rycina Nr. 16.—Grono Nauczycielskie Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu. W pierwszym rzędzie stoją: (od lewej) doc. dr. E. Mystkowski, doc. dr. A. Fidler, dr. J. Dekanski, prof. dr. J. Kostowski, Dziekan prof. dr. A. Jurasz, prof. dr. J. Fegler, prof. dr. L. Lakner, dr. T. Sokolowski, doc. dr. M. Kostowiecki. W drugim rzędzie: (od lewej) dr. W. Stoeki, doc. dr. A. Elektorowicz, dr. Z. Malkowicz, dr. J. Ruszkowski, dr. B. Czemplik, dr. J. Iwaszkowicz, dr. Z. Menschik, dr. J. Kochanowski, doc. dr. W. Tomaszewski, dr. R. Rejthar, prof. dr. T. Rogalski.

Rycina Nr. 17.—Rada Wydziałowa Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu. Siedzą (od lewej do prawej): prof. dr. L. Lakner, prof. dr. J. Rostowski, prof. dr. J. Fegler, Dziekan prof. dr. A. Jurasz, prof. dr. W. Koskowski, prof. dr. T. Rogalski, doc. dr. A. Elektorowicz.

Na Polskim Wydz. Lekarskim

SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO W EDYNBURGU W ROKU AKADEMICKIM 1941

Prof. dr. Jerzy Fegler (Prof. U.S.B. w Wilnie)	Fizjologia
Prof. dr. Antoni Jurasz (Prof. Uniw. w Poznaniu)	Chirurgia
Prof. dr. Władzimirz Koskowski (Prof. U.J.K. we Lwowie)	Farmakologia
Prof. dr. Leon Lakner (Doc. i zast. prof. Uniw. w Poznaniu)	Stomatologia
Prof. dr. Tadeusz Rogalski (Prof. U.J. w Krakowie)	Anatomia i Embrjologia
Prof. dr. Jakub Rostowski (Prof. U.J.K. we Lwowie)	Neurologia i Psychiatria
Prof. dr. Bruno Nowakowski (Prof. U.J. w Krakowie). (Przybył do Edynburga i objął katedrę w sierpniu 1941 r)	Higiena
Doc. dr. Adam Elektorowicz (doc. U.J.P. w Warszawie)	Radiologia
Doc. dr. Antoni Fidler (Doc. U.J.P. w Warszawie)	Choroby wewnętrzne
Doc. dr. Marian Kostowiecki (Doc. U.J.K. we Lwowie)	Histologia
Doc. dr. Edmund Mystkowski (Doc. U.J.P. w Warszawie)	Chemia
Doc. dr. Henryk Reiss (Doc. U.J. w Krakowie)	Dermatologia i wenerologia
Doc. dr. Bronisław Śliżyński (Doc. U.J. w Krakowie)	Biologia
Doc. dr. Wiktor Tomaszewski (Doc. Uniw. w Poznaniu)	Choroby wewnętrzne
Dr. med. Bernard Czemplik (Poznań) .	Fizyka
Dr. med. Jerzy Dekański (Warszawa) .	Toksykologia
Dr. med. Jarosław Iwazkiewicz (Poznań)	Otolaryngologia
Dr. med. Jan Kochanowski (Warszawa)	Radiologia
Dr. med. Zdzisław Malkiewicz (Kraków)	Pediatrics
Dr. med. Roman Rejthar (Poznań) .	Metody znieczulania
Dr. med. Jan Ruszkowski (Warszawa) .	Okulistyka
Dr. med. Tadeusz Sokołowski (Warszawa)	Chirurgia urazowa
Dr. med. Waclaw Stocki (Poznań) .	Anatomia patologiczna
Dr. med. Czesław Uhma (Kraków) .	Ginekologia i położnictwo

Wykłady z medycyny sądowej objął Dziekan Wydz. Lek. U.E., prof. Sidney Smith, z bakteriologii—prof. T. J. Mackie.

Otwarcie Pierwszego Roku Akad.

LISTA STUDENTÓW POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO przy rozpoczęciu roku akademickiego 1941

I. Rok

1. Bilik Mieczysław.	10. Marcinek Kamila.
2. Ciwis Wilhelm.	11. Marcinek Stanisława.
3. Czemplik Helena.	12. Michniewski Jan.
4. Dąbrowska Maria.	13. Mitis Lidia.
5. Dobrzańska Alicja.	14. Ossowski Jan.
6. Dylówna Lucyna.	15. Sokołowska Anna.
7. Hołyniec Aleksander.	16. Wełpa Zygmunt.
8. Józef Edward.	17. Werpachowska Sabina.
9. Kriser Anna.	18. Rosenband Leonia.

II. Rok

(Nieuruchomiony)

III. Rok

19. Jagodziński Jan.	20. Prażmo Irena.

IV. Rok

21. Domaradzki Aleksander.	29. Okolski Stefan.
22. Durkacz Kazimierz.	30. Ostrowski Tadeusz.
23. Ettmayer Andrzej.	31. Poznańska Hanna.
24. Konopacki Karol.	32. Raduła Teodor.
25. Kotowski Jarosław.	33. Rymaszewski Olgierd.
26. Liskowicz Zbigniew.	34. Seid Henryk.
27. Margolis Mordchel.	35. Sędzimir Bronisław.
28. Nakielna Maria.	

V. Rok

36. Boćkowski Mieczysław.	43. Szrednicki Janusz.
37. Dobryczycka Maryla.	44. Valis Emil.
38. Domańska Irena.	45. Walczak Zdzisław.
39. Drobiński Henryk.	46. Włodarczyk Zygmunt.
40. Drozdowski Tadeusz.	47. Wójcicki Henryk.
41. Olewicz Eugeniusz.	48. Wójcik Wanda.
42. Rydlewski Stanisław.	

Absolwenci

1. Bazarnik Konrad.	7. Guensberg Abraham.
2. Brejdygant Ignacy.	8. Harasimowicz Stefan.
3. Czekałowska Janina.	9. Jedlina-Jakobson Zbigniew.
4. Dubiel Stanisław.	10. Kołodyński Czesław.
5. Gałuszka Władysław.	11. Kraszewski Tadeusz.
6. Gąska Józef.	12. Kryszek Stanisław.

Rycina Nr. 18.—Grupa słuchaczek i słuchaczy Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu przy rozpoczęciu pierwszego roku akademickiego 1941.

Na Polskim Wydz. Lekarskim

13. Kuciel Franciszek.	23. Słomiński Jan.
14. Kulesza Władysław.	24. Solich Ferdynand.
15. Kutarski Zbigniew.	25. Sychta Stanisław.
16. Łabno Józef.	26. Świtalski Bolesław.
17. Majeranowski Jan.	27. Walasek Józef.
18. Markiewicz Tadeusz.	28. Waga Witold.
19. Maziec Konstanty.	29. Wroński Bernard.
20. Mickiewicz Jadwiga.	30. Zającowa Wanda.
21. Mudrewicz Julian.	31. Ziętak Bolesław.
22. Rutkowski Bolesław.	

ANNEX I

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO PRZY UNIWERSYTECIE W EDYNBURGU W I-SZYM ROKU AKADEMICKIM 1941 (NOMINALNIE 1940/41)

Rok akademicki.

Wobec tego, że rozpoczęcie roku akademickiego na nowoutworzonym Polskim Wydziale Lekarskim w Edynburgu uległo dość znacznemu opóźnieniu, (Umowa pomiędzy Rządem Polskim a Uniwersytetem w Edynburgu została ostatecznie podpisana w dniu 24 lutego 1941 r.) zachodziła potrzeba rozplanowania zajęć w ten sposób, by trzy trymestry zmieściły się w ramach tego skróconego pierwszego roku akademickiego, zaś rozpoczęcie drugiego roku akademickiego zbiegło się z terminem normalnego roku akademickiego na Uniwersytecie Edynburskim.

W tym celu Rada Wydziałowa P.W.L. uchwaliła zrezygnować z dłuższych wakacji letnich, przyczym ustalony został następujący rozkład trymestrów : I-szy trymestr : 25. III. do 17. V. (tygodni 8). II-gi trymestr : 19. V. do 12. VII. (tygodni 8). III-ci trymestr : 14. VII. do 15. IX. (tygodni 9).

W ten sposób udało się zorganizować rok akademicki, krótszy od normalnego zaledwie o 5 tygodni, co wymagało jednak wyjątkowego wysiłku ze strony Grona Nauczycielskiego P.W.L. i słuchaczy.

Część przedmiotów, których nauczania nie udało się wyczerpać w tych wyjątkowych warunkach, przeniesiono na I-szy trymestr następnego roku akademickiego.

Główne więc zadanie nowoutworzonego Wydziału Lekarskiego, którym było najszybsze uruchomienie działalności pedagogicznej, zostało w ramach I-go roku akademickiego wykonane, przerwa zaś pomiędzy I-szym a II-gim rokiem akademickim na Polskim Wydziale Lekarskim wyniosła zaledwie 3 tygodnie.

Annex I

Słuchacze.

Ogólna ilość słuchaczy zapisanych w I-szym roku akademickim Polskiego Wydziału Lekarskiego w Edynburgu wynosiła : 77 (siedemdziesiąt siedem). W tym mężczyzn 58, kobiet 19.

Wojskowych : 47, cywilnych : 30.

Absolwenci : 30. (Wojskowych 26, cywilnych 4).

I-szy rok : 18 osób (wyłącznie cywilni).

II-gi rok : nieuruchomiony.

III-ci rok : 2 osoby (cywilni słuchacze, którzy wkrótce wycofali się ze studiów).

IV-ty rok : 13 osób (wojskowych 10, cywilnych 3).

V-ty rok : 14 osób (wojskowych 11, cywilnych 3).

Wykłady i ćwiczenia.

Wykłady i ćwiczenia podzielono na dwie grupy : normalne dla I-go, IV-go i V-go roku i uzupełniające dla grupy starszych od IV roku do absolwentów włącznie.

Studenci i absolwenci obowiązani byli uczęszczać na wszystkie te wykłady i ćwiczenia, z których nie złożyli egzaminów w czasie poprzednich studiów.

Słuchaczy I-go roku obowiązywały bez wyjątku wszystkie wykłady i ćwiczenia.

Rada Wydziałowa pozwoliła absolwentom zdawać egzaminy, od IV-ej grupy począwszy, w porządku dowolnym, z tym jednak zastrzeżeniem, że egzamin z chorób wewnętrznych winien być złożony przed innymi przedmiotami klinicznymi.

Ujednostajnienie wykładów i ćwiczeń dla grupy słuchaczy, zarówno IV-go jak i V-go roku, wymagało szczególnego opracowania ze względu na to, iż słuchacze ci rekrutowali się z uniwersytetów polskich, jak również i zagranicznych.

Szczególny nacisk położony został na opanowanie języka angielskiego i obeznanie się z terminologią angielską, wobec braku podręczników polskich i konieczności składania egzaminów w niektórych przedmiotów przed profesorami Uniwersytetu Edynburskiego.

Tygodniowa ilość godzin wykładów i ćwiczeń :

I-szy rok : wykładów—15, ćwiczeń—21, razem—36 godzin.
(6-7 godz. dziennie). IV-ty, V-ty, VI-ty rok i absolwenci :

trymestr I-szy wykładów i ćwiczeń—51 godz.

„ II-gi „ „ „ —59 „

„ III-ci „ „ „ —59 „

Annex I

Wykaz złożonych egzaminów.

I-szy rok : Z zapisanych 18 osób do egzaminu przystąpiło 12. Wycofało się ze studiów w ciągu roku 5 osób. Prawo przejścia na drugi rok akademicki uzyskało 11 osób.

IV-ty i V-ty rok : Z wynikiem dodatnim złożyło egzaminy z farmakologii—10 osób, z Mikrobiologii—15 osób, z Patologii—1.

Absolwenci : Z wynikiem dodatnim zdało : z Farmakologii—3, Mikrobiologii—4, Anatomii Patologicznej—7, Patologii—2, Pediatrii—3, Dermato-wenerologii—5, Neurologii i Psychiatrii—1, Otorhinolaryngologii—9, Okulistyki—15, Roentgenologii—7, Higieny—4, Medycyny Sądowej—2.

Razem odbyło się 108 egzaminów, z tego 2 z wynikiem ujemnym.

Przygotowanie słuchaczy P.W.L. do egzaminów było naogół dobre, co ze szczególnym naciskiem podnosili również profesorowie U.E., uczestniczący w egzaminach.

Pierwszy dyplom lekarski Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu uzyskał w dniu 17 lipca 1941 r. absolwent, Konrad Bazarnik.

Organizacja pracy pedagogicznej.

Wszystkie wykłady, ćwiczenia, jako też i prace naukowe, odbywały się w Zakładach i Klinikach Uniwersytetu Edynburskiego odpowiednich specjalności, których kierownicy—profesorowie szkoccy—starali się umożliwić i ułatwić pracę Polskiemu Gronu Nauczycielskiemu, oddając do dyspozycji zarówno materiał kliniczny, sale wykładowe, jak i sale do ćwiczeń, a także udzielając możności korzystania z wszelkiej pomocy naukowych, jak to : przyrządy laboratoryjne, odczynniki, mikroskopy, preparaty, diapozytywy i t.d.

Zakład Anatomii Prawidłowej i Klinicznej, Histologii, a częściowo i Fizjologii, otrzymał od Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Edynburskiego do wyłącznego użytkowania osobny budynek (dawny Zakład Anatomii). W ten sposób uzyskano własną salę sekcijną, własne sale laboratoryjne, pracownię dla wykładowców oraz salę wykładową, z której korzystali również inni Członkowie Grona Nauczycielskiego P.W.L.

Otwarcie Szpitala im. Paderewskiego w Edynburgu,

Annex I

stanowiącego pod względem lekarskim autonomiczną polską placówkę przy Western General Hospital, pozostającą pod kierownictwem Prof. Dr. A. Jurasza, stworzyło większe możliwości dla działalności pedagogicznej P.W.L., zwłaszcza w zakresie przedmiotów klinicznych, oraz pozwoliło słuchaczom na obserwację licznych przypadków klinicznych.

Praca naukowa.

Profesorowie, docenci i wykładowcy, byli w pierwszym roku akademickim tak zaabsorbowani pracami organizacyjnymi i czynnościami pedagogicznymi, że o podjęciu poważniejszej pracy naukowej nie mogło być narazie mowy, tymbardziej iż nawet okres wakacyjny był wypełniony normalnymi zajęciami na P.W.L. Wszakże, w miarę wejścia w normalny tryb zajęć oraz nawiązywania bliższego osobistego kontaktu ze szkockimi profesorami, kierownikami poszczególnych Zakładów i Klinik, podjęto prace naukowe, wygłoszono szereg referatów w Towarzystwach Lekarskich, ogłoszono w druku znaczną ilość prac i referatów.

Członkowie Grona Nauczycielskiego P.W.L. brali żywy udział w zorganizowaniu Zjazdu Lekarzy Polskich i Czesko-słowackich, jaki odbył się 11-12 września 1941 r. w Edynburgu.

Referaty i koreferaty na Zjeździe wygłosili: Prof. Dr. J. Fegler "Uwagi w sprawie doświadczalnego wstrząsu urazowego" i "Curare i ośrodek oddechowy", Doc. Dr. A. Fidler "Patogeneza mocznicy prawdziwej", Prof. Dr. A. Jurasz "O wstrząsie urazowym" i "Wynik plastyki pęcherza moczowego po 13-tu latach", Dr. J. Kochanowski "Nowe urządzenia z zakresu techniki roentgenowskiej", Prof. Dr. W. Koskowski "Wstrząsy eksperymentalne i układ nerwowy wegetatywny," i "Kąpiele borowinowe a pewne odczynny ustrojowe," Dr. Z. Malkiewicz "Wrodzone zwężenie odźwiernika u niemowląt", Doc. Dr. J. Reiss "O zapaleniu skóry po arsenobenzolu", Dr. J. Ruszkowski "Krwotoczna jaskra urazowa", Dr. T. Sokołowski "O jednolitą metodę leczenia zwykłych i otwartych złamań kości udowej", Doc. Dr. W. Tomaszewski "Zagadnienia wydalania Witaminy A w moczu", Dr. Cz. Uhma "Zagadnienie wpływu macicy na czynność jajników".

Dziekan P.W.L., Prof. Dr. A. Jurasz wygłosił następujące referaty: "Historia powstania Polskiego Wydziału Lekar-

Annex I

skiego w Edynburgu” (Royal Society of Medicine w Londynie, Sekcja Historii Medycyny), “Sytuacja międzynarodowa szpitalnictwa po wojnie” (Międzynarodowy Zjazd Szpitalnictwa w Londynie), “The Surgical Aspects of Bile Duct Infection” (Nuffield Department of Surgery).

Prof. Dr. J. Rostowski wygłosił w Towarzystwie Naukowym Lekarskim W.P. wykład na temat “Narkolepsia i stany pokrewne”. Prof. Dr. T. Rogalski przedstawił w “Royal Medical Society” w Edynburgu przypadek teratologiczny: “Nienormalny rozwój dróg żółciowych”.

W druku ukazały się następujące prace członków Grona Nauczycielskiego P.W.L.: Doc. Dr. A. Fidler (Wspólnie z Prof. Davidsonem i Dr. Innesem) “O znaczeniu diagnostycznym zgłębnikowania dwunastnicy” (*British Medical Journal*, 1941), Dr. J. Japa “Pernicious anæmia after gastroenterostomy” (*British Medical Journal*, 1941), Prof. Dr. A. Jurasz “Polish School of Medicine at the University in Edinburgh” (*British Medical Journal*, 1941), Doc. Dr. J. Reiss “Pityriasis rosea following an injection of antidiphtheritic vaccine” (*Arch. of Derm. and Syph.*, 1941), Doc. Dr. B. Śliżyński “Comparative studies of Chromosome IV in partial hybrids between *Drosophila melanogaster* and similandis” (*Proceedings of Royal Society Edinburgh*, 1941), Dr. T. Sokołowski “O leczeniu ran”.

Ponadto wszystkie referaty wygłoszone na Zjeździe Lekarzy Polskich i Czechosłowackich ukazały się w “Lekarzu Wojskowym”, Nr. 3, 1942.

Biblioteka P.W.L.

Członkowie P.W.L. korzystali głównie z Biblioteki Szkockiego Wydziału Lekarskiego oraz z bibliotek poszczególnych Zakładów, Klinik i Lekarskich Towarzystw Naukowych szkockich. Dla ułatwienia jednak pracy, zwłaszcza studentom, których nie stać na droższe podręczniki angielskie, założono własną Bibliotekę P.W.L. Powstała ona z dzieł częściowo zakupionych z własnych funduszów, częściowo z darów: British Council, Graduates' Association of the University of Edinburgh, Polskiego Czerwonego Krzyża, oraz szeregu osób prywatnych. Biblioteka ta na dzień 23.X.41 liczyła 293 dzieł w 342 tomach. P.W.L. zakupił 99 tomów, reszta pochodzi z darów. Umieszczona w Sekretariacie P.W.L., pozostaje pod opieką prof. Dr. Laknera.

Annex I

Zmiany w składzie Grona Nauczycielskiego P.W.L.

Prof. Dr. Bruno Nowakowski, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, przybył do Edynburga w sierpniu 1941 roku i objął katedrę Higieny. Wszedł do Rady Wydziałowej P.W.L.

Delegat docentów do Rady Wydziałowej P.W.L.

Delegatem docentów do Rady Wydziałowej na okres II-go roku akademickiego obrany został doc. dr. B. Ślizyński.

Bursa Akademicka.

Staraniem Polskiego Czerwonego Krzyża zorganizowana została Bursa Akademicka dla słuchaczy wojskowych P.W.L. w Edynburgu. Umieszczono ją na Grosvenor Crescent, w wygodnym i obszernym domu, który przed wojną służył jako hotel dla studentów — cudzoziemców, studiujących w Edynburgu.

ANNEX II

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO PRZY UNIWERSY- TECIE W EDYNBURGU W II-IM ROKU AKADE- MICKIM 1941/42.

Rok akademicki.

Drugi rok akademicki na Polskim Wydziale Lekarskim rozpoczął się normalnie i trwał zgodnie z okresem roku akademickiego Uniwersytetu Edynburskiego od 1-go października 1941 do 30-go września 1942, obejmując trzy trymestry :

I —od 7.X.1941 do 19.XII.1941

II —od 14.I.1942 do 20.III.1942

III—od 14.IV.1942 do 19.VI.1942

Unormowane warunki pracy w drugim roku akademickim przyczyniły się do wzmożenia działalności P.W.L., pozwalając na pełne wykorzystanie zarówno wszystkich wykładów, jak i ćwiczeń w Zakładach Uniwersyteckich.

Sluchacze.

W II-im roku akademickim zapisanych było na P.W.L. ogółem 113 słuchaczy, w tem wojskowych 66, cywilnych 14, kobiet 33.

Przyjęto na I-szy rok studiów 21 słuchaczy (mężczyzn 6, kobiet 15). Wycofało się 5 osób.

II-i rok : 11 słuchaczy (sami cywilni). Mężczyzn 4, kobiet 7. Wycofało się ze studiów 2.

III-ci rok : 8 słuchaczy (7 wojskowych, 1 cywilny). Wycofał się 1.

IV-ty rok : 7 słuchaczy (6 wojskowych, 1 cywilny).

V-ty rok : 16 słuchaczy (12 wojskowych, 4 cywilnych).

Annex II

Absolwentów P.W.L. 17, (14 wojskowych, 3 cywilni).

Absolwenci z poprzednich lat—33. (Wojskowych 27, cywilnych 6.)

Wykłady i ćwiczenia.

Tygodniowa ilość godzin wykładów i ćwiczeń na każdym trymestrze dla słuchaczy I-szego roku studiów wynosiła 38 godzin. Dla słuchaczy II-go roku—34 godz. III-go roku—22 godz. IV-go roku—37 godz. V-go roku—34 godz.

Ogółem tygodniowa ilość godzin wykładów i ćwiczeń na każdym trymestrze wynosiła 165 godzin. Przeciętnie 5-6 godzin dziennie.

Egzaminy.

W ciągu II-go roku akademickiego, złożonych zostało ogółem 520 egzaminów, w tem 18 z wynikiem ujemnym.

Dyplomy lekarskie.

W ciągu II-go roku akademickiego P.W.L. ogółem nadano 19 dyplomów lekarskich z ukończenia Polskiego Wydziału Lekarskiego przy Uniwersytecie w Edynburgu.

W dniu 12 grudnia 1941 roku, dyplomy otrzymali : Jadwiga Mickiewicz, Gałuszka Władysław, Solich Ferdynand, Sychta Stanisław.

Dnia 15 lipca 1942 roku, w ramach wielkiej uroczystości w MacEwan Hall, nadano dyplomy lekarskie następującym absolwentom : Jedlina-Jacobson Zbigniew, Kołodyński Czesław, Kutarski Zbigniew, Kraszewski Tadeusz, Kryszek Stanisław, Majeranowski Jan, Rutkowski Bolesław, Słomiński Jan, Świtalski Bolesław, Waga Witold, Walczak Zdzisław, Wójcicki Henryk, Wroński Bernard.

Prace naukowe.

Członkowie grona nauczycielskiego P.W.L. ogłosili następujące prace :

Prof. dr. J. Fegler "The action of curare of the respiratory centre" (*Journal Physiol.*, 1942).

Dr. Józef Japa "Mitotic activity in human bone marrow" (*Journal of Pathology and Bacteriology*).

Annex II

Doc. dr. Henryk Reiss "Przemiana barwikowa w skórze" (drukowana z zasiłku Rady Wydziałowej P.W.L. Edinburgh, 1942).

Doc. dr. B. Śliżyński "Deficiency effects of ultra-violet light in *Drosophila melanogaster*" (*Proc. Roy. Soc. Edinburgh*, 1942); "X-ray induced changes in polytene chromosomes in early embryos of *Drosophila melanogaster*" (Glasgow Meeting of the Society of Experimental Biology, 1942); "Observations on ring chromosomes of *Drosophila melanogaster*" (wspólnie z Dr. H. Śliżyńska) (Glasgow Meeting of the Society of Experimental Biology, 1942).

Doc. dr. W. Tomaszewski "Excretion of Vitamin 'A' in urine" (*Edinburgh Medical Journal*, 1942).

Prof. dr. J. Rostowski "Podręcznik Neurologii" (nakładem P.W.L. Wydany, jako rękopis, Edynburg, 1942).

Zmiany w składzie grona nauczycielskiego P.W.L.

Dnia 23 marca 1942 roku zmarł dr. medycyny Waław Stocki, wykładający Anatomie patologiczną.

Prof. dr. Adam Straszynski, Prof. Uniwersytetu w Poznaniu, przybył do Edynburga, z Z.S.S.R., w marcu 1942 r. i objął kierownictwo katedry Dermatologii i Wenerologii. Wszedł do Rady Wydziałowej P.W.L.

Doc. dr. Włodzimierz Missiuro, docent Uniwersytetu im. J. Piłsudskiego w Warszawie, przybył do Edynburga, z Z.S.S.R., w lutym 1942 r., przydzielony do katedry Fizjologii.

Doc. dr. Tadeusz Mann, docent Uniwersytetu im. Jana Kazimierza, objął wykłady z Biochemii.

Dr. Zbigniew Godłowski, objął wykłady z Patologii ogólnej.

Dr. Tadeusz Sokolowski zrezygnował z wykładów o "Chirurgii urazowej".

Wybór Dziekana.

Dziekanem na rok akademicki 1942/43 obrany został—ponownie i jednomyślnie—prof. dr. Antoni Jurasz.

Pro-Dziekanem—prof. dr. Jerzy Fegler.

Annex II

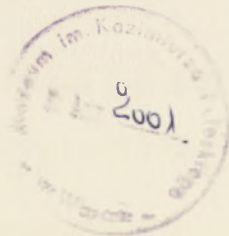
Delegat docentów do Rady Wydziałowej P.W.L.

Delegatem docentów do Rady Wydziałowej na okres roku akad. 1942/43 obrany został doc. dr. M. Kostowiecki.

Odznaczenia.

Prof. dr. A. Jurasz obrany został :

Członkiem Honorowym "Royal College of Surgeons of England". Członkiem Honorowym "Royal Society of Medicine" (Section of History of Medicine). Członkiem Honorowym "Royal College of Surgeons, Edinburgh".

POLSKI WYDZIAŁ LEKARSKI
przy UNIWERSYTECIE w EDINBURGU
(POLISH SCHOOL OF MEDICINE IN EDINBURGH)

L.

Książeczka legitymacyjna

Nazwisko Bazarnik

Imiona Konrad

rodem z Kuźnicy Stupskiej

Studenta Wydziału
Lekarskiego

DYPLOM LEKARZA

*Nos Doctores et Senes FACULTATIS MEDICAE POLONICAE
quae apud Universitatem Imperatoriam Vindobonensem auctoritate
et dei rei. Reverentibus Patribus Rectoribus Rectorum in conspectu et de
septimo die mensis Martii a. n. MCMXXI hoc scripto testatum
videlicet*

*per quem se usque in R. Medicina et Chirurgia progressus
Medicinae Facultatis professori honorabilis testimonio et se
iuris commendatorem GRADUS BACCALAURII IN MEDICINA ET BACCALAURII
IN CHIRURGIA iurjurante solemnique rite peractis consecutione
esse. Cuius amplectentiam potestatem Medicinam et Chirurgiam
utique gentium legendi docendi faciendi concessum aliisque
omnibus privilegiis immunitatis jura quae hic aut usquam
alibi ad Baccalauro Gradum aequis concedi solent. Cuius
rei quoque major auctoritas Nos sigillo communi appenso
chirographa apponimus. Edinburgi Anno Salutis
Humananae millesimo nonagesimo quadragesimo*

*My Prezydent i Rada Wydziału POLSKIEGO WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
przy UNIwersYTECIE w EDYNBURGU) ulowiwszy dekretom
Rezydentów Rezydentów z dnia 17 marca 1921 r.
Dz. W. R. P. Nr. 2, par. 4) obowiązującym co następuje*

*Przeznaczając _____ i _____ i _____
od _____ do _____
i przyznając słowno przepisanych przepisanych słowno i innych
art. 4 ustawy z dnia 5 marca 1921 r. o szkołach akademickich Dz.
U. Nr. 1 par. 6 z 1921 r. oraz przepisami. Ministerstwo Rolnictwa
i Górnictwa Państwowego z dnia 25 marca 1921 r. Dz. U. Nr. 12
z 1921 r. par. 13) ulowiwszy w mocy przepisami. Minister
Wojny i Spraw Państwowych i Górnictwa Państwowego z dnia 2 kwietnia 1921
r. Dz. U. Nr. 12 z 1921 r. par. 9)*

LEKARZA

*obowiązujący dowód ukończenia uniwersyteckich studiów lekarskich i
oprawności do uprawiania w tym zakresie w pełni i w całości
prawo do wykonywania praktyki lekarskiej w granicach władzy
obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej*

Edinburgh, dnia _____ 1921 r.

Prezydent

PRINTED IN GREAT BRITAIN BY
OLIVER AND BOYD LTD.
EDINBURGH

